Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ХАҚИҚАТИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1988 йил 24 июль
ЯКШАНБА
№ 168 (4.364).

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси 21 июль куни бўлган навбатдаги мажлисида КПСС XIX Бутуниттифоқ конференцияси йўл-йўриқларини, шунингдек конференция делегатлари киритган таклифларни амалга ошириш чораларини муҳокама қилди. Бу чоралар партия фаолиятига, партия аппаратини такомиллаштиришга, туб иқтисодий ислоҳот ва сиёсий система ислоҳотини чуқурлаштиришга, шунингдек савдони, озиқ-овқат маҳсулотлари ва бошқа халқ истеъмоли моллари ва хизматлар билан аҳолини таъминлашни яхшилаш масалаларини ҳал этишга таааллуқлидир.

Марказий Комитетнинг Сиёсий бюроси тайёрланган ҳужжатларни КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги пленуми муҳокамасига қўйиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Мажлисда 15—16 июль кунлари Польша пойтахтида бўлиб ўтган сиёсий маслаҳат комитетининг навбатдаги кенгаши ва Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар делегациялари раҳбарларининг учрашуви якунлари ҳам муҳокама қилинди. Сиёсий бюро совет делегациясининг фаолиятини маъқуллади. Иттифоқчи мамлакатлар сиёсий алоқаларини ривожлантиришда муҳим босқич, халқаро турмушда катта воқеа бўлиб қолган Варшавадаги кенгаш дунёдаги ижобий ўзгаришларни — СССР билан АҚШ ўртасида, Варшава Шартномасида қатнашувчи мамлакатлар билан НАТО давлатлари ўртасида муҳолифлик сусайиши ва сиёсий мулоқот бошланганлигини, ядро қуролларини реал қисқартириш ва регионал можароларни ҳал қилиш йўлидаги дастлабки қадамларни таъкидлади.

«Умумевропа хонадони» концепциясининг ҳарбий, сиёсий, иқтисодий ва гуманитар компонентлари ишлаб чиқилганлиги, Европада қуролли кучлар ва оддий қурол-яроғларни қисқартириш юзасидан музокаралар платформаси қабул қилинганлиги, қитъадаги ўткирлашиб бораётган экология муаммоларини коллектив бўлиб ҳал этиш юзасидан таклифлар олға сурилганлиги кенгашнинг энг муҳим якунидир.

Мажлисда Варшава Шартномаси доирасида сиёсий ҳамкорликни янада ривожлантириш, халқаро муносабатларнинг туб муаммоларини мунтазам коллектив таҳлил қилиб боришнинг аҳамияти таъкидлаб ўтилди. Сиёсий маслаҳат комитети кенгаши ва Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар делегациялари раҳбарлари учрашуви якунларини амалга оширишга қаратилган конкрет чора-тадбирлар белгиланди.

Сиёсий бюро М. С. Горбачевнинг Польшага қилган расмий дўстлик визити якунларини маъқуллади. В. Ярузельский билан, ПХРнинг бошқа раҳбарлари билан олиб борилган музокаралар, Совет—Польша қўшма баёноти икки томонлама муносабатлар, социализмни ривожлантириш ва жаҳон сиёсатининг муҳим масалалари юзасидан Совет ва Польша раҳбарларининг қарашлари ўхшаш эканлигини, қайта қуриш ҳамда социалистик жамиятни янгилаш муаммоларига КПСС ва ПБИП ёндашувларининг муштараклигини намойиш қилди. ПХР меҳнаткашлари билан бўлиб ўтган жуда кўп учрашувлар Польша жамоатчилиги орасида СССР билан иттифоқ, дўстлик ва ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга қаратилган кайфиятлар мавжудлиги ва кучаётганлигини кўрсатди.

Иқтисодий ҳамкорликка янги сифат бахш этиш учун фан-техника тараққиётини жадаллаштириш мақсадида куч-ғайратларни бирлаштириш, ишлаб чиқариш кооперациясини, бевосита алоқаларни, маънавий соҳасидаги баҳамжиҳат ҳаракатларни ривожлантириш тўғрисида Польша томони билан ҳамжиҳатликка эришилгани Совет—Польша алоқаларининг ҳамма жиҳатларини янада юксак босқичга кўтариш имконини беради. Эришилган аҳдномаларни амалга ошириш ҳамда визит давомида кўтарилган конкрет масалаларни кўриб чиқиш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Мажлисда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши сессиясининг 44-мажлиси якунлари кўриб чиқилди ва Н. И. Рижков бошчилигидаги совет делегациясининг фаолияти маъқулланди. Сессияда қабул қилинган ҳужжатлар Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасида ҳар томонлама ҳамкорликка, бирлашган бозорни босқичма-босқич тузиш мақсадида ана шу ҳамкорлик механизмини, план ва товар-пул воситаларини такомиллаштиришга кўмаклашади. Бу ҳужжатлар келгуси беш йиллик планларини мувофиқлаштиришни авж олдириш, бу ишга план органлари билан бир қаторда корхоналар, бирлашмалар, мамлакатнинг хўжалик ташкилотларини кенг жалб этишга имкон беради.

Ана шу жараёнларни ривожлантириш учун СССРда энг қулай шароитлар яратиш зарурлиги уқтирилди. Совет ҳукуматининг ички улгуржи ярмаркаларда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган манфаатдор ташкилотларни ўзаро иштирок этиш асосида жалб қилиш тадбирлари маъқулланди.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасида кўзда тутилган ҳамкорликни қайта қуриш (бу қайта қуриш қардош партиялар раҳбарларининг 1986 йилда Москвада бўлган амалий учрашувида бошлаб берилган эди) умумжаҳон иқтисодий муносабатларини ривожлантиришга, халқлар ўртасида тинчлик ва ишончни мустаҳкамлашга хизмат қилади, деб ишонч билдирилди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси М. С. Горбачевнинг ВСИП Бош секретари, ВХР Министрлар Советининг раиси К. Грос билан суҳбатлари якунларини маъқуллади. Икки партиянинг социалистик тараққиёт вазифаларига принципиал ёндашувлари ўхшашлиги, бу ўхшашлик КПСС билан ВСИП партия конференциялари қарорларида яққол намоён бўлганлиги мамнуният билан қайд этилди. Ўзаро эътиқодга кўра бу тажриба алмашишни кучайтириш, иқтисодий алоқалар механизмини қайта қуриш, бевосита инсоний алоқаларни кенгайтириш негизларини мустаҳкамлайди. Учрашувда эришилган аҳдномаларга асосланиб топшириқлар берилди.

М. С. Горбачевнинг Вьетнам Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Нгуен Ван Линь билан суҳбати натижалари маъқулланди, бу суҳбат чоғида икки томонлама муносабатлар ҳамда халқаро майдонда СССР билан ВСРнинг баҳамжиҳат ҳаракатлари кенг доирадаги масалалари юзасидан батафсил фикрлашиб олинди. Совет — Вьетнам иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлигига янги омил бағишлаш, икки томонлама алоқаларнинг энг самарали формаларини қидириш муҳимлиги таъкидланди.

Совет томони Вьетнамнинг Кампучия теварагидаги можароли вазиятни тезроқ бартараф этишга, жануби-шарқий Осиёда тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашга қаратилган ташаббускорона куч-ғайратларини қўллаб-қувватлаётганлиги изҳор қилинди.

Мажлисда Н. И. Рижковнинг Чехословакия Социалистик Республикасига қилган расмий дўстлик визити якунлари кўриб чиқилди ва маъқулланди. Совет—Чехословакия музокаралари ва ЧССР раҳбарлари билан суҳбат чоғида икки томонлама муносабатлар ва халқаро ҳаётнинг муҳокама қилинган барча масалалари юзасидан тўла ҳамжиҳатлик тасдиқланди. Икки қардош партия ўртага қўйган ижтимоий ҳаётнинг қайта қуриш ва демократиялаш вазифасининг изчиллик билан бажарилиши СССР билан ЧССР ўртасидаги муносабатларнинг бутун комплексини сифат жиҳатидан янги босқичга кўтаришга, интеграция алоқаларини янада мустаҳкамлашга, ҳамкорликнинг янги, илғор формаларини ривожлантиришга кўмаклашади. Буларнинг ҳаммаси Совет Иттифоқи ва Чехословакия халқларининг ҳаётий манфаатларига, тинчлик ва социализм ишига мос келади.

Сиёсий бюро расмий дўстлик визити билан Совет Иттифоқига келган Ҳиндистон президенти Р. Венкатараман билан М. С. Горбачев учрашувлари ва А. А. Громико олиб борган музокаралар якунларини маъқуллади. Ҳиндистон давлати бошлиғининг СССРга визити халқаро тинчликни мустаҳкамлаш ишида Совет — Ҳиндистон алоқаларини кенгайтириш йўлидаги яна бир катта қадам бўлганлиги таъкидланди.

Сиёсат, экономика, фан, техника, маданият соҳасида Совет Иттифоқи Ҳиндистон билан ҳамкорликни янада ривожлантиришга интилаётганлиги тасдиқланди. СССРда Ҳиндистон фестивалига ва Ҳиндистонда Совет Иттифоқи фестивалига юксак баҳо берилди, бу фестиваллар халқ дипломатиясининг ёрқин мисоли, икки мамлакат халқларининг бир-бирларига дўстлик, хайрихоҳлик ва ҳурмат туйғулари ифодаси бўлди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида ички ва ташқи сиёсатнинг баъзи бошқа масалалари юзасидан ҳам қарорлар қабул қилинди.

М. С. ГОРБАЧЕВ Я. НАКАСОНЭНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

М. С. Горбачев 22 июль куни Кремлда Япония парламентининг депутати Ясухиро Накасонэни қабул қилди.

М. С. Горбачев Япониянинг собиқ бош министри билан саломлашиб, чамаси бу учрашувни ҳар икки томоннинг олдинги муддаолари ниҳоят амалга ошганлиги, деб ҳисоблаш мумкинлигини айтди. Шу билан бир вақтда Совет—Япония муносабатлари бутун дунёдаги жараёнлардан ва СССР билан Япониянинг учинчи мамлакатлар билан муносабатлари даражасидан орқада қолиб, бир жойда депсиниб тураверди.

Суҳбатдошлар ҳозирги дунёга кенг ёндашганликлари ҳисобга олинса, суҳбат кенгайтирилган концепцуал планда бўлди.

Менинг истагим, деди М. С. Горбачев, ҳозирги дунё ва унинг асосий тенденцияларини умумбашарий қадриятлар объектив мавжудлигидан, биз ҳаммамиз ҳар хил бўлишимизга қарамай, битта планетадаги битта цивилизация эканлигимиздан келиб чиқиб, эркин ва ошкора муҳокама қилишдан иборат. Агар қарши томонни қандай қилиб бўлмасин мағлубиятга учратиш категориялари билан фикр юритилмаса, самарали мулоқот бўлиши мумкин. Танлаб олинган социал йўл ва шунга мувофиқ равишда мафкуравий ва сиёсий қадриятлар турлича бўлиши мумкин. Объектив тасдиқланган факт ана шундан иборат. Биз коммунистлар бунга хотиржам қараймиз. Шунга мувофиқ равишда коммунизмга қарши ҳар қандай «салиб юришлари» биз учун бемаъни эшитилади. Бу эътиқодим бутун социалистик дунёдаги жамоатчилик фикрини акс эттиришига ишончим комил, тафовутлар урушиш учун асос бўлолмайди. Бу энг муҳимидир. Агар мана шу нарса тан олинадиган бўлса, у ҳолда «олий камолот» монополиясига даъво қилмай (ҳар қандай монополия чиришга олиб боради), самарали суҳбат олиб бориш ва ҳатто мусобақалашиш мумкин.

М. С. Горбачев «учлик комиссияси» бошқа вакилларининг иштироки билан янги учрашувларимиз бўлади, деб Я. Накасонэнинг эслатишига жавобан бундай деди: Агар ҳозирги дунё реалликларини тушуниб етишга, бир-бирлари тўғрисидаги тасаввурларни чуқурлаштириш муддаосига амал қилинса ва ҳар бир халқ мулкнинг қандай формасини афзал кўришини, «қайси худога сажда қилишни» ва ўзи учун қандай қадриятлар маъқуллигини ўзи танлаб олишига асосланиб, ҳамма учун яхши келажак истиқболлари қидирилса, бундай баҳс ўтказиш маъноли бўлади. Эски андозаларга ёпишиб қолмай, юз бераётган жараёнларни чинакамига тушуниб етиш учун тўпланган тажрибадан ва доноликдан (бу ҳақиқатан ҳам донолик бўлса) фойдаланиш лозим. Бу қийинчиликлардан холи бўлишга ёрдамлашади, босиқлик билан ёндашувни кўпайтиради, халқаро муносабатларни соғломлаштиришга хизмат қилади.

Ўзларини сиёсатга бағишлаган ва бу ишда тажриба орттирган кишилар ўзларининг мана шу машғулотларини ақл-идрок ўйинига айлантириб, реал эҳтиёжлардан, халқ манфаатларидан ажралиб қолган сиёсий олифтагарчиликни намойиш қилсалар, хавф-хатар ҳамиша сақланиб қолаверади. Ҳозирги давр сиёсатини сиёсатбозлик хатари бўлган ана шу профессионализм касаллигидан халос қилиш керак. Ташвишланаётган, хавотирланаётган дунёга янги тафаккурга, янгича ёндашувларга, реалликларга жиддий муносабатда бўлишга асосланган янги сиёсат зарур.

Я. Накасонэ Шарқ-Ғарб, жумладан Осиё—Ҳинд океани регионини ҳамкорлигига оид ўз концепциясини баён қилиб берди. М. С. Горбачев Накасонэнинг қизиқарли мулоҳазаларида қўшилиб бўлмайдиган, баҳслашиш мумкин бўлган жиҳатлар ҳам борлигини ва бу мавзунинг муҳокамасига қайтишга тайёр эканлигини айтди. Осиё—Тинч океан регионини ички ўзаро муносабатларига оид Я. Накасонэ ишлаб чиққан схемада Совет Иттифоқи тилга олинган жойларни кўрмаганлигини йўл-йўлакай таъкидлаб, ана шу схемани 1986 йил Владивостокда сўзлаган нутқида таклиф этилган, иқтисодий алоқаларни кучайтириш орқали, икки томонлама ва кўп томонлама сиёсий мулоқот орқали, ишонч зоналарини вужудга келтириш ва бошқа ҳаракатлар орқали XXI аср цивилизацияси манфаатлари йўлида Осиё—Тинч океан регионига алоқадор бўлган мамлакатларнинг бирontасини ҳам истисно қилмай, ҳамманинг ва ҳар бир томоннинг манфаатларини кўзлаб ҳаракат бошлашга таклиф қилувчи ёндашув билан қиёслади. Зиддиятлар, муаммолар ва мураккабликларнинг мавжудлиги ҳеч нарса қилмаслик учун асос эмас, балки аксинча, ҳаракат қилиш учун асосдир.

М. С. Горбачев америкалик арбоблар ва бошқа арбобларда Ғарб-Шарқ муаммоси хусусида ошкора эълон қилинаётган мақсадлар билан ёпиқ музокаралар практикаси ўртасида тафовут борлигига, бундай ёпиқ музокараларда ҳали ҳам Совет Иттифоқига нисбатан шубҳа ва ишончсизлик уруғи сочилаётганлигига ва ҳамон «куч сиёсати» руҳи ҳукмронлик қилаётганлигига ҳам эътиборни қаратди.

(Давоми 2-бетда).

ШУ КУННИНГ МАВЗУИДА

КАҲРАБО ДОН ХИРМОНИГА БАРАКА!

Кеча Намангандан хушхабар келди: силос учун маккажўхори ўрими бошланибди. Бир кун олдин шу мазмундаги муждани сурхондарёлик мухбиримиз етказган эди. Демак, саноқли кунлардан кейин маккажўхори донини йиғиштириш ҳам бошланиб кетади!

Макка экини ўзининг серпоя ва донга мўллиги билан алоҳида ажралиб туради. Унинг уруғини қадаб бўлмасингиздан бир четдан ниш ура бошлайди. Жуда тез бўй чўзади, қуёшга интилади. Ҳали экин пастлигида ишлов бериб улгурсангиз хўп-хўп, кейинчалик трактор оралай олмайди.

Ўзбекистон диёрида маккажўхорининг «феълу атвори»ни сув қилиб юборган миришкор деҳқонлар кўп. Афсуски кейинги йилларда бу экин ҳам монокультуранинг таъсири остида бўлди, қўшиб ёзиш каби иллатлар сабабли молларга едирилган поя ҳам дон ўрнида «қабул қилинди». Мана қайта қуриш бошланиб, пуфланган рақамларнинг миси чиқди, нима бўлса тарозига ўша қўйилаяпти. Энди ундай кунларга қайтилмаслиги ҳақида баралла айтилаяпти. Лекин барибир маккажўхорига камунум, орик ерларни ажратиш, сув ва ўғитни аяш каби ҳолатлар бугунги кунга ҳам мерос бўлиб қолмоқда.

Меҳнатни ташкил этишнинг истиқболли шакллари бу соҳада ҳам муваффақиятли қўлланилаяпти. Масалан, Рустам Остонақулов бошлиқ беш кишидан иборат звено ишлов берган маккажўхоризор бўлиқлиги билан Дўстлик районидаги Саркисов номли совхозда ажралиб турибди. Бу ерда мутахассислар хомчўт қилиб чиқишди: гектаридан 80 центнердан ҳосил олиш мумкин. Звено деҳқонлари Болгария мутахассислари технологиясидан фойдаланишди. Айни пайтда кўкпоя ҳосилдорлиги гектарига 250 центнердан ташкил этиши кўзда тутилмоқда.

Нарпайдаги «Иттифоқ» колхози азалдан моҳир пахтакорлар маскани эди. Энди бу ерда маккажўхори етиштиришда намуна кўрсатаётган деҳқонлар пайдо бўлаётганлиги қувончлидир. Оилавий звено етакчиси Норбек Тўхлиевдан «Пудратнинг афзаллиги нимада?» деб сўрашганида шундай жавоб қилди: «Ҳар ким ўз ерига ўзи хўжайин, қачон ишлаш, қачон дам олиш ихтиёримизда. Шундай бўлгач виждонан ишлаймиз-да!»

Лекин ҳамма жойда ҳам аҳвол бирдай эмас. Арнасой районидаги Конев номли совхоз далаларида ўсаётган экин бўйи бир метрга етмайди. Кўчатлар сийрак, бегона ўт ўсиб ётибди. Бундай ғариб далага қараб «Эсиз ер, эсиз уруғлик, эсиз кетган вақт» дейсиз. Лекин кейинги пушаймондан нима фойда!

Худди шу манзарани Большевик районидаги Куйбишев номли колхозда ҳам кўрасиз. Ўтган йили хўжалик Самарқанд областида ҳосилдорлик бўйича пастдан ҳисоблаганда биринчи бўлишганди. Хўш, бу йил ҳам ана шу ўринга «содиқ» қолинадими? Наҳотки маккажўхори ўсимлиги учун қулай келган шу йилда сўталар ҳам, кўнгил ҳам пуч қолаверса?!

Биз юқорида номлари тилга олинган хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассисларидан аниқ изоҳ кутамиз. Айни пайтда ўша жойлардаги РАПО ходимларига ҳам саволимиз бор: «Наҳотки аҳвол шу даражага етгунча индамай юраверган бўлсаларинг, қани сизлар кўрсатган амалий ёрдам? Рўй берган ҳолатларга сизлар ҳам тенг шериксизлар».

Пешқадам хўжаликларнинг трактор устахоналарида тўла созланган «Херсонец» комбайнлари деҳқон фармонига мунтазир турибди. Лекин фурсат қисқа қолганлигига қарамай ҳануз ремонтни пайсалга солаётганлар бор. «Қишлоқ ҳақиқати»га келаётган сигналларга қараганда айрим устахоналарда ўрим-йиғим техникасини созлаш қўл учида бажарилаётганмиш. Ундай жойларда бугун ремонт тугади, деб рапорт беришади, кўнгилни тинчитгандай бўлишади, эртага ўрим-йиғим бошланганда эса техника бир кун ҳам ишламай сафдан чиқади. Хўш, бу ўринда ким кимни алдаяпти?

Маккажўхори ўрим-йиғимини қисқа муддатда тугаллашнинг ҳикмати кўп. Агар бу юмуш пайсалга солинса, ўсимлик қуриб-қовжираб, тўйимли моддаларни йўқотади. Айни пайтда ишчи кучи, техника воситалари сентябрда пахта теримига зарур бўлади. Ҳолбуки, ўтган йили макка ўрим-йиғимини эллик кунгача чўзган хўжаликлар учрагани сир эмас.

Бу йил ана шундай хатоларни такрорлашга ҳеч кимга ҳуқуқ берилмайди. Ўрим мавсумини қисқартириш учун ҳозирдан чора кўриш лозим.

1988 йилда ғаллакорларимиз бошоқли экинлардан кейинги ўн беш йил ичидан энг баракали хирмон тикладилар. Бу рекордни маккажўхорикорлар ҳам қабул қилишса айни муддао бўлар эди. Кўпни кўрган оқсоқол деҳқонларимиз бу йил дон экинлари учун ўнғай келганини қайд этишаяпти. Ўрим-йиғимга ҳар томонлама шай турган деҳқонларга қарата шундай деймиз: «Қаҳрабо дон хирмонингизга барака!»

Ж. ШУҲРАТОВ.

Оҳангарон районидаги чорвачиликка ихтисослашган «ВЛКСМ 50 йиллиги» совхоз-саноат комплексида 300 гектар ерда сорғодан баракали ҳосил етиштирилди. Айни пайтда озуқакорлар уни тез ва соз ўриб-йиғиб олмоқдалар. Ҳозирга қадар сорғодан планга қўшимча равишда 3 минг тоннадан зиёд сенаж, жами 4.300 тонна силос тайёрланди. Мавсум охиригача ҳар гектар майдондан 700 центнергача ҳосил йиғиштириб олиш кўзланмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Сувчи А. Глапов (чапдан), механик К. Патхуллаев, 1-агроучастка бошлиғи Х. Эргашев ва тажрибали деҳқон М. Аҳмаджонов сорғо ҳақида суҳбатлашмоқдалар. 2. Ўрим пайти.

Р. НУРИДДИНОВ фотолари. (ЎзТАГ).

АГРОСАНОАТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ҲОСИЛНИ ҚАБУЛ ҚИЛИШГА ШАЙ

Янгиариқ районидаги пахта тозалаш заводининг Тельман номли тайёрлаш пункти ходимлари пахта йиғим-терими мавсуми бошланишидан анча олдин ҳосилни қабул қилишга шайланиб турибдилар.

Қуритиш-тозалаш қурилмалари, пахтани қабул қилиш ва узатиш механизмлари, ёнғинга қарши воситалар тартибга солинди. Хирмон майдончалари ва йўлларга асфальт ётқизилди. Тайёрлаш пункти лабораторияси эса пухтароқ ўлчов асбоблари билан таъминланди.

Пахтанинг нави, намлиги, ифлослиги даражасига қараб унга қанча ҳақ тўланиши кўзга кўринарли жойга ёзиб қўйилди.

Бу йилги мавсумда тайёрлов пункти камида 3 минг тонна пахтани қабул қилиб олади. Ҳосил қайта ишлангунга қадар сифати бузилмаслиги учун етарли миқдорда брезент, намни тортиб оладиган компрессорлар, пахта хирмони орасидан туннел очадиган машиналар ва бошқа механизмлар сотиб олинди.

Область агросаноат комитетидан хабар қилишларича, областдаги 30 та тайёрлаш пунктида барча коллективлар ремонт ишларини графикдан ўзиб амалга оширмоқдалар.

ҚАРШИ ДАШТИДАГИ РЕМОНТ БАЗАСИ

Қашқадарё область Усмон Юсупов райони марказида қурилаётган пахта териш машиналари ремонти заводида асосий технология ускуналарини созлаш ишлари бошланди. Янги корхона йилига мингта пахта териш машинасини ремонт қилишга мўлжалланган.

Бу Қарши даштидаги дастлабки ана шундай катта заводдир. Завод қурилишига 1,2 миллион сўм ажратилган. Эндиликда техникани ремонт қилиш учун юзлаб километр масофага — Шаҳрисабз ва Яккабоғ устахоналарига олиб боришга ҳожат қолмайди. Шунинг ўзиёқ завод қурилишига кетган харажатларни қоплайди.

Заводнинг биринчи навбати тез орада ишга тушади. Корхонада кўрак узиш техникаси, кўрак чувиш машиналари, прицеплар ҳам ремонт қилинади. Бу эса ишлаб чиқаришнинг рентабеллигини оширишга имкон беради.

ПАХТА ТЕРИШ МАШИНАСИДА ҲОЗИРЧА ЎЗГАРИШ ЙЎҚ

23 июль куни Тошкентда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги фан-техника тараққиётига кўмаклашувчи республика кенгашининг мажлиси бўлди. Идоралараро фан-техника маркази (ИФТМ)нинг янги пахта териш машинасини яратиш борасидаги фаолияти кўриб чиқилди. Мажлисни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов олиб борди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети фан ва ўқув юртлари бўлимининг мудири Н. Тўхлиев ва ИФТМнинг илмий раҳбари, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги А. Д. Глушченко ахборот бердилар. Улар марказ ишлаб турган икки йил мобайнида ўртача ва ингичка толали пахта навларини терувчи машиналар яратилиб, уларнинг экспериментал намуналари синовдан ўтганлигини таъкидладилар. Ҳозир оширилган тезликда ишлай оладиган икки қаторли ва тўрт қаторли техниканинг янги намуналари дала шароитида ишлашга тайёрланмоқда. Янгиликлар орасида далаларда дефолиацияни қўлланмай ишлаш учун мўлжалланган «ХС-18Д» маркали уч қаторли машина бор. Бу машина ғўза тупларини икки марта поғонама-поғона шакллантириб, баргларни қирқиши ва кейинчалик уларни озуқа талқони қилиб қайта ишлаши мумкин.

Шундай бўлса-да, мажлисда қайд этиб ўтилганидек, ИФТМ коллективи ҳали бош вазифани —жаҳон техникавий даражасига мувофиқ келадиган принципиал янги пахта териш машинасини яратиш вазифасини ҳал этгани йўқ.

Мажлисда истиқболли техникани ишлаб чиқишни жадаллаштиришга доир конкрет ҳаракат программаси белгиланди, ИФТМнинг шу йилги вазифалари аниқланди.

Фан-техника тараққиётига кўмаклашувчи республика кенгашининг ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари иштирок этдилар.

(Муфассал ҳисобот газетанинг навбатдаги сонида эълон қилинади).

(ЎзТАГ).

М. С. ГОРБАЧЕВ Я. НАКАСОНЭНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

(Боши 1-бетда).

Совет—Япония муносабатлари турли жиҳатлардан қараб чиқилди. Я. Накасонэ японларни Совет Иттифоқи билан бирга иш олиб боришга қизиқтириш лозимлиги тўғрисидаги масалани ўртага қўйди. Бу аввало, Узоқ Шарққа тааллуқлидир, у ерда хилма-хил алоқалар —иқтисодий, спорт, туризм, маданий алоқалар матлубдир. М. С. Горбачев Узоқ Шарқни ривожлантириш планлари тўғрисида гапириб берди. Бу планлар ҳозир умумиттифоқ программасига бирлаштирилган бўлиб, Сибирь ва Узоқ Шарқни мамлакатнинг бошқа регионларига нисбатан жадалроқ ривожлантиришни кўзда тутади. Яқин вақт ичида Владивостокни очиқ, шаҳарга айлантиришни ўйлаяпмиз.

Суҳбатда СССР —Япония давлатлараро муносабатлари катта ўрин олди. Бу муносабатлар таркиб топган тарихий вазиятга турлича баҳолар билдирилди. Принципиал жиҳатдан, деди М. С. Горбачев, биз ҳамма йўналишларда — сиёсий алоқалардан тортиб одамларнинг мулоқотларигача ҳамма йўналишларда яхши муносабатлардан манфаатдормиз. Қайта қуришнинг уч йили давомида, СССРнинг дунёдаги кўпгина мамлакатлар билан муносабатлари анча яхшиланган бир пайтда, Япония билан муносабатлар турғун ҳолатда қолганлигидан, баъзан эса орқага сурилиб кетганлигидан афсусланамиз. Сиёсий жиҳатдан ҳам, иқтисодий жиҳатдан ҳам, яхши қўшничилик жиҳатидан ҳам бундай муносабатлар ана шундай кўламдаги икки қўшни давлатга ярашмайди. Чамаси, бу маълум даражада муносабатларни яхшилашдан Японияга нисбатан Совет Иттифоқи кўпроқ манфаатдор деган тасаввур ҳали ҳам сақланиб қолаётганлиги билан боғлиқ бўлса керак. Агар сиёсат ҳақиқатан ҳам ана шундай тасаввурга асосланган бўлса, у ҳолда сиз билан биз ҳеч нарса қила олмаймиз. Биз ўз томонимиздан япон халқи манфаатларига путур етказадиган ҳеч қандай иш қилмасликка интилмоқдамиз. Лекин, табиийки, ультиматум билан ёндашувлар ва талаблар биз учун мақбул бўлмайди.

Биз Совет —Япония муносабатлари тўғрисидаги гапларни дипломатия муносабатлари тикланган пайтдан эмас, балки уруш якунларидан бошлаш керак, деб ҳисоблаймиз. Агар биз ҳақиқатан воқеаларни аниқлаб олмоқчи бўлсак, гапни ана шундан бошлашимиз керак. Бу воқеаларга Япониянинг бошқа мамлакатлар билан алоқалари қандай таъсир ўтказганлигини ҳам ҳисобга олиш зарур, албатта.

Ҳар икки томон Совет — Япония муносабатларини боши берк кўчадан олиб чиқиш ва уни нормал ривожлантириш учун омил бахш этишга интилиб, ана шу муносабатларни юқоридагидек муҳокама қилиш охирида М. С. Горбачев қуйидагиларни қайд этишни таклиф қилди: мазмунли фикрлашиб олинди. Совет—Япония муносабатларини ривожлантириш иккала мамлакат манфаатларига мос келади ва жаҳонда юз бераётган жараёнга, Осиё—Тинч океан регионидаги вазиятни яхшилашга ҳисса бўлиб қўшилиши мумкин; қарашларда тафовутлар бор, лекин муносабатларни ривожлантириш тўғрисида ўйлаш керак, деган фикрга иккинчи томон қўшилади. Шу муносабат билан шу йилнинг охирида совет парламент делегациясини Японияга юбориш ва СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзенинг Японияга визити тўғрисидаги аҳднома тасдиқланди. Келгусида олий даражада ўзаро визитлар ҳам истисно қилинмайди.

М. С. Горбачев суҳбатдошининг илтимосига мувофиқ партия XIX конференцияси якунлари асосида қайта қуришнинг энг катта муаммоларини таърифлаб берди.

М. С. Горбачев Накасонэдан партиядош ҳамкасбларига ва бутун япон жамоатчилигига салом топширишни илтимос қилди: японлар Совет Иттифоқини яхши қўшни, деб ўйласинлар. Биз Японияга фақат эзгу-ниятлар билдирамиз.

Я. Накасонэ ўз номидан ва бош министр Н. Такэсита номидан улар яхши қўшничилик асосида Япония—Совет муносабатларини ривожлантиришни ёқлаётганликларини совет кишиларига етказишни илтимос қилди.

Учрашувда элчи Т. Муто ва Япония ташқи ишлар министрлиги бўлим мудири К. Того ҳозир бўлдилар.

(ТАСС).

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

СССР Министрлар Совети Президиуми 22 июль куни бўлган мажлисида «Маҳсулот сифати тўғрисида»ги СССР қонуни лойиҳасини кўриб чиқди.

Мажлисни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг раиси Н. И. Рижков бошқарди.

СССР стандартлар давлат комитетининг раиси Г. Д. Колмогоров лойиҳанинг асосий қоидалари ҳақида ахборот берди. Қонун лойиҳасини муҳокама қилишда иштирок этган ишчилар, давлат қабули раҳбарлари, техника контроли бўлимлари бошлиқлари ва корхоналар, бирлашмалар бош директорлари, олимлар ва мутахассисларнинг дастлабки нутқларидаёқ мазкур ҳужжат маҳсулот сифати муаммосини ҳал этишнинг маъмуриятчилик-буйруқбозлик методларини сақлаб қолишга қаратилганлиги учун кескин танқид қилинди. Шундан кейин гап СССР Министрлар Совети Президиуми кўриб чиқиши учун тақдим этилган лойиҳада халқ хўжалигига раҳбарликнинг иқтисодий методларига асосланган принципиал қоидалар йўқлиги хусусида борди. Лойиҳа СССР давлат корхонаси ва СССРда кооперация тўғрисидаги қонунларда баён этилган ҳуқуқий, иқтисодий ва ташкилий нормалардан ажраб қолганлиги таъкидланди. Хўжалик юритишнинг янги шароитларида «Маҳсулот сифати тўғрисида»ги қонуннинг ишлаб чиқилаётган лойиҳасида ҳозир иқтисодий тафаккур ва практика туфайли юзага келган барча илғор тажрибалар акс этиши керак, мажлиснинг кўпчилик қатнашчилари айтган асосий фикр ана шундай. Лойиҳа, аввало, маҳсулотнинг юқори сифатини таъминлашда меҳнат коллективлари ва ҳар бир ходимнинг жуда катта потенциал имкониятларини рўёбга чиқариш учун шарт-шароит яратишга қаратилган бўлиши керак. Социалистик бозор ва рақобатнинг ўсиб бориши шароитида товарлар ва хизматлар сифатига баҳо беришда истеъмолчининг роли беқиёс ортиши таъкидланди.

СССР Министрлар Совети Президиуми тақдим этилган «Маҳсулот сифати тўғрисида»ги СССР қонуни лойиҳасини узил-кесил ишлаб чиқиш учун асос сифатида қабул қилмади ва янги қонун лойиҳаси қайта қуриш ва мамлакат социал-иқтисодий равнақини жадаллаштириш талабларига тўла жавоб бериши учун мутахассислар, етакчи олимлар, ишлаб чиқариш новаторлари, хўжалик раҳбарлари, жамоат ташкилотларининг вакиллари иштирокида уни тубдан қайта ишлаб чиқишни топширди.

(ТАСС).

ХУШХАБАРЛАР

Машинист Виктор Михно Жиззах депосида биринчилардан бўлиб социалистик мулкни авайлаб сақлашни ўз бўйнига олди. Машинист тепловозининг бенуқсон ҳамда нормал ишлаши хусусида шахсан қайғуради, слесарлар билан биргаликда локомотивига қарайди. Энди масъулият бригадаларга илгаригидек «бўлинмайди». В. Михно бир ой ичида 8 тагача узун составли, оғир поездларни манзилига етказиб қўймоқда. У темир йўлчилар куни шарафига пландан ташқари минг тонна юк ташиди.

* * *

Тезкор технология. «Ташниистромпроект» институти инженерлари қоплама плиткалар ишлаб чиқарувчи заводларга ана шундай технологияни жорий этишни таклиф қилишди. Ҳамма гап плиткалар тайёрланадиган моддаларга боғлиқ: бу ерда асосан арзон маҳаллий материаллардан — Ангрен каолини, бетонити, синиқ шиша, тезпишар гилдан фойдаланилади. Нам ҳолда қолипдан чиқарилган плиткалар бор-йўғи 90 минут ичида пиширилади. Бу плиткаларга архитекторлар буюртмасига кўра ҳар қандай ранг бериш мумкин.

* * *

Совхозда завод. «Пскент» совхозининг ғишт заводи бир кеча-кундузда 25 минг дона сифатли ғишт ишлаб чиқариб, юксак меҳнат унумдорлигига эришди. Ана шу ғиштлардан уй-жойлар, устахоналар, социал-маданий маиший муассасалар қурилмоқда. Совхоз қурилиш материалларининг бир қисмини Тошкент областининг бошқа хўжаликларига ҳам сотмоқда.

(ЎзТАГ).

НАМАНГАН ОБЛАСТИ. Косонсой районидаги Ульянов номли совхознинг дала шийпонларидан бирида консерва цехи ишлай бошлади. Бу ерда ҳозиргача 14 минг банка ичимлик, мураббо ва шарбатлар тайёрланди. Ихтисослашган савдо точкаларида сотилаётган бу маҳсулотлар харидорларга манзур бўлмоқда. Цех йил охирига қадар деярли 100 минг сўм фойда келтиради.

СУРАТДА: тайёр маҳсулотлар жўнатишга ҳозирланмоқда.

А. КОВТУН фотоси.
(ЎзТАГ).

ҲАЁТИМИЗНИНГ ЁРҚИН КЎЗГУСИ

Самарқанд область статистика бошқармасининг бошлиғи М. Р. ИСРОИЛОВ билан суҳбат

— Эртага мамлакатимиз статистлари ўзларининг шонли юбилейлари — давлат статистикаси ташкил топган куннинг 70 йиллигини нишонлайдилар. Бизнинг қутловларимизни қабул қилсангиз!

— Раҳмат!

— Энди мана бу савол: Совет ҳокимияти дастлабки йилларида давлат статистикаси органлари тузилиши ва ривожланиши қай тарзда кечган эди?

— Совет статистика хизмати 1918 йил 25 июлда дунёга келди. Худди ана шу куни Владимир Ильич Ленин уни тузиш ҳақидаги декретни имзолади. Мазкур ҳужжатга статистик ахборотларни қидириб топиш, тўплаш ва қайта ишлашнинг марказлаштирилган методологик ҳамда ташкилий раҳбариятини вужудга келтиришга доир ленинча тавсиялар асос қилиб олинганди.

Статистика органларида ишлаш учун мамлакатнинг энг яхши кучлари жалб этилганди, бироқ қисқа муддатда ахборотларни тўплаш, қайта ишлашнинг мукаммал системасини вужудга келтириш жуда қийин эди. Гап шундаки, статистика органлари аксарият ҳолларда инқилобгача чор ҳукумати ва земстволар статистик муассасаларида ишлаган ходимлардан ташкил топганди. Бинобарин, улар ўтмиш анъаналарини ташувчи шахслар эдилар. Давлатни бошқарувнинг долзарб эҳтиёжларидан ажралганлик, сусткашлик, академикларча ёндашув бундайларнинг фаолиятидаги диққатга сазовор камчиликлар ҳисобланарди. Владимир Ильич бунга қарши қаттиқ туриб, кескин равишда кураш олиб борди, нуқсонларни тезроқ бартараф этишнинг йўлларини кўрсатиб берди. Унинг аниқ-равшан, амалий фикр-мулоҳазалари маълумотларни тўплаш масаласига ҳам, уларни қайта ишлаш, таҳлил этиш жиҳатларига ҳам, жадваллар, графикларда жамики якуний натижаларни акс эттиришга ҳам тегишли эди. «Статистлар, — деган эди В. И. Ленин, — амалиётдан ажралган илм аҳли эмас, балки бизнинг ёрдамчиларимиз бўлишлари керак». Шунинг учун ҳам у статистик материаллар таҳлилига алоҳида аҳамият берар, шулар асосида мамлакат экономикаси тараққиёти хусусида тўғри тасаввурга эга бўлиш, хўжалик қурилишини яхшилашнинг аниқ тадбирларини белгилаш, планларни муваффақиятли бажариш мумкин деб ҳисоблар, оператив статистиканинг йўлга қўйилишига эришар, унинг корхоналар, ташкилотлар, муасасалар ҳисоб-китобларига мос келишини истарди. Ҳисоб ва ҳисоб-китоб,— деб таълидлаганди у, — ҳаётимизнинг ёрқин ойнасидир.

— Давлат статистика органлари, шубҳасизки, муттасил такомиллашиб, стуруктурани ўзгартириб борган, энг янги ускуналар билан қуролланишга ҳаракат қилган бўлсалар керак?

— Албатта. Хизматимизнинг бошланғич бўғинларини мустаҳкамлаш мақсадида 1932 йилда район ва шаҳар инспектуралари тармоғи тузилганди. 50-йилларнинг охирларида яна бир жиддий ўзгариш рўй берди: саноат, капитал қурилиш, қишлоқ хўжалиги ва тайёрлов бўйича бутун ҳисоботлар давлат статистикаси органлари тасарруфига берилди. Ўшандан буён барча маълумотлар бизда таҳлилдан ўтказилади, жамланади ва илмий фикрлаш имконини яратувчи ҳар томонлама мукаммал рақамлар мажмуаси қиёфасини касб этади. Ана шундай ишловдан ўтказилган статистик ахборотлар партия, совет, хўжалик органларига юборилади.

Машина-ҳисоблаш станциялари ва уларнинг ҳисоблаш техникаси билан қуроллантирилиши давлат статистикаси органлари фаолиятида катта аҳамиятга эга бўлди. Бу ҳол материалларни қайта ишлашни тезлаштиришдан ташқари иқтисодий таҳлилни йўлга қўйиш имкониятини ҳам берди. Ҳозирги пайтда, масалан, Самарқанд области давлат статистикаси хизматида замонавий электрон ва бошқа юксак самарали ҳисоблаш техникасининг учинчи авлодидан фойдаланилмоқда. Область статистика бошқармаси ва унинг ўн бир районидаги бўлимлари уч мингдан зиёд корхоналар, ташкилотлар, колхозлар, совхозлар, медицина муассаалари, ўқув юртларининг ҳисоботларини, аҳолининг табиий ўсишига, ишловчиларнинг сонига ва бошқа масалаларга доир маълумотларни тўплайдилар ҳамда қайта ишлайдилар. Олинаётган ана шу статистик ахборотларнинг бутун ҳажми жадваллар, бюллетенлар, тўпламлар, маълумотномалар тарзида ягона илмий методология асосида қовуштирилгач керакли жойларга жўнатилади.

СССР ДАВЛАТ СТАТИСТИКА ОРГАНЛАРИ 70 ЁШДА

— Ленин барибир, иборали қилиб айтсак, область статистика бошқармаси ишлаб чиқараётган маҳсулот ҳажмини тўлароқ тасаввур этиш учун баъзи аниқ-равшан рақамларни билишни истардик.

— Марҳамат, бизда сир сақланадиган ҳеч гап йўқ. Ўтган икки беш йиллик ва жорий беш йилликнинг икки ярим йилида 115 та тармоқ тўпламлари тайёрланди ҳамда нашр этилди, 1.690 та тавсияномалар тузилди, ҳисобот маълумотларининг тўғри-нотўғрилиги текширилди, қарийб 5 минг объектда ҳисоб ва ҳисоб-китобнинг ҳолати ўрганилди. Маҳаллий раҳбар органлар топшириғига биноан 1.580 та, ўзимиз мўлжаллаган қарийб 32 минг иш бажарилди. «Самарқанд области халқ хўжалиги» тўплами вақти-вақтида нашр этилмоқда, саноат, капитал қурилиш, қишлоқ хўжалиги, савдо ва тўловли хизматлар, жумладан аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бўйича бюллетенлар ойма-ой босиб чиқарилмоқда.

— Давлат статистика органларига 1989 йилнинг январида аҳолини рўйхатга олиш топширилган. Иттифоқ миқёсида ўтказиладиган бу тадбирдан қандай мақсад кўзда тутилади?

— Аҳоли рўйхатини тузиш айниқса ҳозирги қайта қуриш шароитларида ғоят муҳим ижтимоий-иқтисодий аҳамиятга эга. Унинг якунлари жорий ва истиқболга мўлжалланган планлаштириш учун бошланғич маълумотлар беради, яқин ўн йилликдаги ишларимизни мўлжаллаш, меҳнат ресурслари ҳажмини ўсишини ўрганиш имконини яратади. Рўйхат туфайли аҳолининг миллий составини, унинг кўчишини, уй-жойга эга бўлиш ҳолатини ўрганиш юзасидан қимматли маълумотлар оламиз. Бир сўз билан айтганда, рўйхат якунлари планлаштирувчи ҳамда илмий муассасаларга халқ хўжалиги ҳамма тармоқларини асосли тарзда ривожлантириш, ўн учинчи ва ўн тўртинчи беш йилликларда ишлаб чиқариладиган маҳсулотлардан самарали фойдаланиш йўлини очади. Булардан ташқари Самарқанд область статистика бошқармаси шартнома асосларида 382 та ташкилот, колхоз ва совхозда ҳисоблаш ишларини бажаради.

Аҳолини рўйхатга олишга биз астойдил, ҳар томонлама тайёргарлик кўрмоқдамиз. Область статистика бошқармаси системасида қарийб минг нафар иқтисодчилар, инженерлар, математиклар, статистлар, бошқа касб эгалари меҳнат қилишмоқда. А. Хайруллин, С. Бобоёров, Г. Рафагутдинова, М. Шкловец, Е. Соломенцев, И. Субанов, Т. Муродова ва бошқа ўнлаб ходимларимиз ўз ишларининг ҳақиқий усталари ҳисобланишади. Ишончим комилки, аҳолини рўйхатга олиш мавсумини юксак даражада ўтказиш учун етарли куч-қувватга эгамиз.

Ҳозир биз хўжалик механизмини бошқаришни ва планлаштиришни қайта қуриш талабларига мувофиқ халқ хўжалигида давлат ҳисоботининг бутун системасини такомиллаштириш, қоғозбозликни вужудга келтирувчи ортиқчаликларни бартараф этиш, шу тариқа статистика органларининг халқ хўжалигига раҳбарлик борасидаги ролини ошириш устида астойдил ишламоқдамиз.

Суҳбатни **А. ҚАИИРБЕКОВ** олиб борди.

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

ВОЛОГДА. Вологдадаги 23-подшипник заводида социология тадқиқотлари бюроси тузилди. Корхонадаги жамоатчилик фикрини ўрганиш кўпгина муаммоларни ҳал қилишда ёрдам берди. Жумладан, савол бериб одамлар фикрини билиш корхонадаги ҳар ўн ходимдан бири ўз меҳнатининг натижаларидан манфаатдор эмаслигини кўрсатди. Социологларнинг тавсияси билан ходимларнинг профессионал тайёргарлиги ва шахсий мойиллиги даражаси ҳисобга олиниб, кадрларнинг жойи ўзгартирилди, бу эса меҳнат унумдорлигини ўстиришга сезиларли таъсир қилди. Тадқиқот маълумотлари таҳлил учун қизиқарли материаллар бермоқда.

УЛАН-УДЭ. Бурятиянинг катта-катта қўйчилик хўжаликларида ташкил қилинган кооперативлар қўйларнинг жунини тез қирқиб олишда ёрдам бермоқдалар. Кампания муддатларини қисқартириш анча юқорироқ сифатли маҳсулот олиб қабул пунктларига топшириш имкониятини беради, чунки кооператорларнинг фойдаси топширилаётган жуннинг сортига батамом боғлиқдир. Бу гал жун қирқишга қўшимча ишчи кучлари жалб этилмаяпти, ваҳоланки жун қирқувчи ҳар бир кишига ўрта ҳисобда салкам минг бош қўй тўғри келмоқда.

ТБИЛИСИ. «Орбитасервис» янги республика бирлашмасининг бу ерда очилган заводи рўзғор радиоэлектрон аппаратларини ремонт қилишни ўз зиммасига олди. Бундай аппаратларни ишлатиш чоғида аниқланган камчиликларни кўрсатиб, уни тайёрлаган корхонага жўнатиш заруратига қолмади. Эндиликда бундай камчиликлар шу ернинг ўзида бартараф қилинмоқда. Республиканинг яна катта тўртта шаҳри — Сухуми, Кутаиси, Телави, Руставида шаҳарларида радиоэлектрон аппаратларга техник жиҳатдан фирма хизматини таъминлайдиган заводлар қурилмоқда.

ИОЛАТАН, (Мари области). Мардаги «Победа» тикувчилик фабрикасининг бу ерда очилган филиали республика савдо тармоғига буюмларнинг дастлабки туркумини жўнатди. Собиқ уй бекалари тайёргарлик курсини битириб, йилига 800 минг сўмликдан кўпроқ кўйлак тикадилар. Туркманистон қишлоқ жойларида катта саноат корхоналарининг филиалларини ташкил этиш иш билан банд бўлмаган меҳнатга лаёқатли аҳолини ижтимоий ишлаб чиқаришга жалб этиш имконини беради.

(ТАСС).

ҚАНДАЙ ЧОРА КОР ҚИЛАДИ?

Ёки биологик усулни ривожлантиришга хизмат этиши зарур бўлган муҳим қурилиш тўрт йилдан буён чўзилаётгани ҳақида

Табиат шундай мураккаб ва ўзаро боғланганки, ҳар бир ўсимлик, жонивор, ҳашаротнинг кушандаси бор. Ғалла, пахта, сабзавот, картошка, мева, узум ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларидан юқори ҳосил олиш учун уларнинг зараркунандаларига қарши кураш олиб бориш зарур. Турли кимёвий моддалардан фойдаланиш тез таъсир этади, яхши самара беради. Лекин уларнинг сурункали қўлланилиши экологик мувозанатнинг бузилишига, тупроқ, ҳаво, сувда зарарли моддаларнинг тўпланиб қолишига, охир оқибатда хавфли касалликларнинг кўпайишига олиб келади. Кенг кўламда деҳқончилик, боғдорчилик билан шуғулланиладиган республикамиз учун бу ғоят катта муаммо ҳисобланади.

Юқорида таъкидланганидек, қишлоқ хўжалиги экинлари, дов-дарахтлар зараркунандаларининг ҳам ўз душмани,қирон келтирувчиси мавжуд. Хонқизи, тиллақўнғиз, олтинкўз, трихограмма, габробракон ва бошқа фойдали ҳашаротлар шулар жумласидандир. Кейинги йилларда республикамизда уларни кўпайтириш асосида ҳашарот ва касалликларга қарши биологик усул билан курашиш йўлида қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. СССР Агросаноат давлат комитетига қарашли «Агроприбор» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси Тошкентда Ўрта Осиё махсус конструкторлик лойиҳа-технологик бюросини ташкил этганидан кейин бу борадаги ишлар янада кенг кўлам касб этди. Кейинги қисқа даврда республикамизда қарийб 700 биофабрика ва биолаборатория вужудга келтирилди. Трихограмма етиштиришга мўлжалланган 450 дан зиёд бирликдаги механизациялашган линиялар монтаж қилинди ва фойдаланишга топширилди. Ишларни ривожлантириш, биологик усулни янада кенгайтириш мақсадида республикамиз зоналарида регионал махсус участкалар тузилмоқда. Масалан Самарқандда Зарафшон воҳасидаги хўжаликларга хизмат кўрсатадиган «Биоаналиттехника» бўлинмасини ташкил этиш ниҳоясига етказилаяпти.

Ҳар бир янги тармоқда бўлгани каби қишлоқ хўжалигида ҳашаротлар ва зараркунандаларга қарши биологик усул билан курашиш жабҳасида ҳам кўпгина муаммолар мавжуд. Уларнинг аксарияти биофабрикалар, биолабораторияларда қўлланиладиган техник воситалар, қурилма ва ускуналарни янада такомиллаштириш, серунум ҳамда самаралиларини яратиш, уларни монтаж қилиш, созлаш, хизмат кўрсатишни жадаллаштириш билан боғлиқ. Бунинг учун кенг кўламда илмий-тадқиқотлар олиб бориш, синаб кўриш, технологияни такомиллаштиришни кўзлаб тажрибалар ўтказиш зарур. Бу Ўрта Осиё махсус конструкторлик ва лойиҳа-технологик бюроси учун тажриба-ишлаб чиқариши мавжуд бўлган инженерлик-лаборатория корпуси барпо этишни тақозо қилди. Шу мақсадда 1984 йилда республика пойтахти чеккасидан ер ажратилди, лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёрланди. Корпусда 970 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажариш, жаъми 1 миллион 563 минг сўмдан зиёд капитал маблағни ўзлаштириш кўзда тутилди. «Главташкентстрой»нинг 4-тресги бош пудратчи этиб белгиланди.

Қурилиш қоидалари ва нормаларига мувофиқ бу бино йигирма тўрт ой мобайнида, яъни икки йилда тиклаб бўлиниши ҳамда фойдаланишга топширилиши зарур эди. Унга пойдевор қўйилганига эса тўрт йилдан ошиб кетди. Демак белгиланган муддатга нисбатан икки ҳисса кўп вақт ўтди. Шундай бўлса-да қурилишда ишлар ҳали ўлда-жўлда, яна деярли 200 минг сўм ўзлаштирилиши зарур. Хўш, нега шундай аҳвол юз бермоқда ?Республикамиз қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга, экологик вазиятни яхшилашга хизмат қилиши зарур бўлган ғоят муҳим қурилишда бундай нохуш вазият не сабабдан ҳукм сураяпти? Бу саволларга жавоб топиш учун қурилишнинг ўзига хос тарихига, унинг иштирокчилари — буюртмачи, лойиҳачи, бош пудратчи ва ёрдамчи пудратчилар фаолиятига назар ташлайлиқ.

1984 ЙИЛ. Бош пудрат бўйича 178 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари адо этилиши керак эди. Амалда эса атиги 28 минг сўмлик юмуш бажарилди. Яъни план 15,7 процентда қолди.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ» БОНГ УРАДИ

1985 ЙИЛ. Бинокорлар яхши ишлашди. 300 минг сўм ўзлаштирилиб, топшириқ юз процентга ўринлатилди. Корпус учун зарур ускуна ва қурилмаларни етказиб бериш плани ҳам тўлди.

1986 ЙИЛ. Афсуски, иш мароми бузилди. Планда белгиланган 200 минг ўрнига 136 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилди. Ускуналар, машина-механизмларга ажратилган маблағлар ҳам тўла ўзлаштирилмади.

1987 ЙИЛ. Қурилишдаги аҳвол заррача ўзгаргани йўқ. Бош пудрат бўйича 440 минг ўрнига бор-йўғи 215 минг сўмлик иш қилинди. Жаъми капитал маблағ ўзлаштириш плани эса 27 процентдан нарига ўтмади.

Бу рақамларни бир-бирига чоғиштириб таҳлил этаркансан, қатор саволлар пайдо бўлади. Масалан, корпус қурилиши норма бўйича йигирма тўрт ойда тугалланиши белгиланган экан, нега энди унга ажратилган маблағнинг ҳаммаси 1985—1986 йиллар планига киритилмади? Бу саволга буюртмачи — «Агроприбор» бирлашмасига қарашли Ўрта Осиё махсус конструкторлик ва лойиҳа-технологик бюроси вакиллари маблағнинг барини икки йилда ажратиш имкониятига эга бўлганликлари, бош пудратчи ўзининг йиллик планига қабул қилмаганлиги ҳақида изоҳ беришди. Бош пудратчи ҳатто оз миқдордаги маблағларни ҳам тўрт йилдан бери тўла ўзлаштиролмай келаяпти. Унинг вакили — 4-трестга қарашли 7-қурилиш бошқармаси прораби Маҳмуд Муҳиддинов биз билан суҳбатда планлар чала-чулпа адо этиётгани хусусида шундай деди:

— Биринчидан, бу қурилиш бизнинг ташкилотимиздан жуда узоқда. Шу ва бошқа сабабларга кўра унга яхши эътибор берилмайди, Фақат трестимиз эмас, «Отделстрой» сингари ёрдамчи пудратчи ташкилотлар ҳам асосий ишчи кучларини бошқа қурилишларга жалб этишади. Бир сўз билан айтсак, у эътибордан четда. Бошқа сабаблар ҳақида тўхталганда, лойиҳа-смета ҳужжатлари шошма-шошарлик билан тайёрланганлигини, кўпгина камчиликларга йўл қўйилганлигини таъкидлаш зарур. «Узгипротяжпром» институти лойиҳа бош инженери Владимир Кузьмич Затенацскийга нуқсонларни кўрсатдик. Уларни йўл-йўлакай бартараф этиб боришга тўғри келди. Натижада кўзда тутилмаган ишларни бажаришга, баъзан бузиб, қайта тузатишга мажбур бўлинди. Бундан ташқари ускуналар ва дастгоҳлар ўз вақтида етказиб берилмаётгани ҳам иш суръатига салбий таъсир этмоқда.

Прорабнинг гапларида маълум даражада жон бор. Лойиҳа қисқа муддатда тайёрланганлиги, айрим инженер-техник ходимлар масъулият билан ёндашмаганликлари оқибатида жиддий нуқсонларга йўл қўйилган. Ускуналар таъминотида ҳам аҳвол шундай. Масалан, буюртмачи ускуна етказиб бериш планини 1984 йили 13 минг, 1986 йили 12 минг, 1987 йилда эса 457 минг сўмга кам бажарди. Бу ҳол қурилишнинг графикдагидек олиб борилишига анча таъсир этди, албатта. Лекин етказиб берилмаган ускуна ва дастгоҳларнинг озгина қисмигина қурилиш жараёни билан алоқадор. Асосийси эса инженерлик-лаборатория корпуси батамом битганидан сўнг қўйиладиган ускуна ҳамда жиҳозлардир. Демак уларнинг келтирилмаганлиги ишни жадал олиб бориш ва тезроқ тугаллашга тўсқинлик қилолмайди. Бино тўрт йилдан бери ўлда-жўлда қолиб келаётганининг бош сабаби, прораб Маҳмуд Муҳиддинов ўзи эътироф этганидек, унга иккинчи, ҳатто учинчи даражали қурилиш деб қаралаётганлиги, партия ва ҳукуматимизнинг биологик методни ривожлантириш ҳақидаги кўрсатмаларига етарли эътибор берилмаётганлиги оқибатидир. 1988 йилнинг ўтган олти ойида пландаги 67 минг ўрнига атиги 15 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари адо этилганлиги ҳам шундан далолат беради.

Ойлик, квартал, йиллик планлар буюртмачи ва бош пудратчи ўртасида тузилган шартномага мувофиқ шакллантирилади. Яъни, у икки томон учун ҳам қонун ҳисобланади. Бош пудратчи планни сурункасига бажармай келаётган экан, демак шартномага амал қилмаяпти, қонунни бузмоқда. Бундай ҳолатда турли чоралар, жазолар қўлланилади. Илгарилари, маъмурий-буйруқбозлик усули ҳукмрон бўлган даврда кўпроқ ҳайфсан, танбеҳ билан чекланишарди. Табиийки, у кутилган натижани бермасди. Ҳозирги пайтда ҳамма жабҳада хўжалик юритишнинг иқтисодий механизми қарор топмоқда. Яъни бирор ташкилот шартнома мажбуриятини бажармаса давлат ҳисобидан эмас, балки ўз «ҳамёнидан» тўлайди. Шу тартибга мувофиқ Агросаноат банки бош пудратчи — 7-қурилиш бошқармасига 1987 йилда планни бажармаганлиги учун 19 минг сўм миқдорида жарима солди. Ички хўжалик ҳисоби, ўзини ўзи маблағ билан таъминлаш ва харажатларни ўзи қоплаш шароитларида ишлашга ўтилаётган ҳозирги пайтда бу бир қурилиш ташкилоти учун катта маблағ, албатта. Ажабланадиган жиҳати шундаки, бош пудратчи жарима тўлаганидан кейин ҳам қурилишда аҳволни сезиларли даражада ўнглагани йўқ. Шундай пайтда «Қандай чора-ю жазо кор қилади ўзи?!» дегинг келади.

Асосан пардозлаш ишлари қолган инженерлик-лаборатория корпуси қурилишидан узоқлашар эканмиз, кўз олдимиздан далаларга кимёвий дорилар сепиб она заминни, ҳавони, сув ҳавзаларини заҳарли моддалар билан булғаётган самолёт ва тракторлар, сариқ касалига дучор бўлиб шифохоналарни тўлдириб юборган беморлар, биологик усулни такомиллаш юзасидан тор, ноқулай хоналарда тадқиқотлар олиб бораётган мутахасислар бирбир ўтди. Шулар ҳақида фикр юритаркансан, республикамизда биологик усулни ривожлантириш маълум даражада бу ғоят муҳим қурилишнинг тезроқ битишига боғлиқ бўлиб турганлигини ҳис этасан. 4-трест, қолаверса «Главташкентстрой» бошқармаси раҳбарлари бошлиғи К. П. Дудин амалий чора-тадбирлар кўриб, бинонинг тезроқ фойдаланишга топширилишини таъминлашлари зарур.

С. САЙДАЛИЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ДЎСТЛИК ТАЖРИБАСИ

Янгича хўжалик юритиш йўлидаги илк одимлар

ИНСОН ОМИЛИ — МУАММОЛАР МУАММОСИ

Бошқарув аппарати ходимларининг сони ўтган йилдагига қараганда 266 тага камайди, шу ҳисобдан ҳар йили 296,5 минг сўм тежаб қолинадиган бўлди. Одатда биз «бюрократик аппарат» деб атайдиган идора хизматчилари ҳам совет кишилари-ку, ахир. Улар ҳақида ғамхўрлик қилиш зарур. «Қисқартирилганлар»нинг кўпчилиги ўзгаришлар бўлишини олдиндан ҳис этган, дала ва фермаларда ишлаш учун ўзини психологик жиҳатдан тайёрлаган эди. Бу тоифадагилар унчалик ташвиш туғдиришмайди. Бошқа бир қисми ҳам борки, ўз тақдирида рўй берган ўзгаришларни оғриниб қабул қилди. Партия, совет ва хўжалик раҳбарлари ана шундайларга ҳам амалий, ҳам маънавий ёрдам кўрсатишлари зарур бўлиб қолди.

Районда яхшигина қисқартиришлар бўлганига қарамай, умуман олганда «фожиа» рўй бермади. Бу балки инсон омили, меҳнаткашларга зарур шарт-шароит яратиб бериш райкомнинг, партия ташкилотларининг доимий диққат марказида бўлиб келаётганидандир. 1986 йилда хўжаликлардаги 68 та дала шийпони капитал ремонтдан чиқарилди. Ўтган йили ҳам бу соҳадаги ишлар давом эттирилди. Деҳқон оромгоҳларида ҳамма зарур қулайликлар: ошхона, ҳаммом ёки душхона, спорт майдончалари бор. Қорамол, қўй, парранда, асалари боқилаяпти — ҳаммаси бригада аъзоларининг эҳтиёжини қондиришга мўлжалланган. Шийпоннинг ёнгинасидаги томорқада сабзавот, полиз маҳсулотлари, картошка етиштирилади. Мевали дарахтлар, ток экилган. Ҳар бир шийпонда иқтисодий бурчаклар, бошқа хил кўргазмали агитация воситалари мавжуд. Мол-мулк паспортлаштирилиб, бригада бошлиқларига бириктириб қўйилди.

Райондаги ҳар бир совхозда маданият саройи, ёзги кинотеатр, стадион бор. Ҳаммом, қишлоқ врачлик-амбулатория пункти, савдо маркази, маиший хизмат кўрсатиш объектлари ишлаб турибди. Посёлкалар, кўчалар, ҳовлилар ўртасида уларни энг яхши сақлаш юзасидан мусобақалар ўтказиш анъанавий бўлиб қолди. Уч совхознинг ўз фольклор ансамбли, бошқаларида эса турли хил бадиий ҳаваскорлик тўгараклари бор. «Дўстлик» ва «Интизор» халқ ансамблларининг довруғи олис-олисларга таралган. Район марказида 600 ўринли маданият саройи, замонавий кинотеатр, маданият ва истироҳат боғи, турли аттракционлар, кўл ва стадионга эга бўлган болалар парки бор. Умуман олганда районда маданий-маиший объектлар тармоғи кенг, гап уларнинг фаолиятини яхшилаш, тинмай такомиллаштириб боришда қолган. Бу соҳадаги ишлар эса қалашиб ётибди. Ана шундай чоралар кўрилаётгани, инсон ҳақида чинакамига ғамхўрлик қилинаётгани учун ёшлар совхоздан кетишни хаёлларига ҳам келтиришаётгани йўқ. Аксинча қишлоқда ишлаш истагини билдирувчилар тобора кўпаймоқда.

Партия, совет ва хўжалик органларининг район меҳнаткашларига маданий-маиший шароит яратиб бериш соҳасидаги фаолияти область партия комитети томонидан ижобий баҳоланди. Яқинда Дўстлик районига унинг тажрибасини ўрганган Жиззах областининг ҳамма жойларидан партия, совет, касаба союз, комсомол ходимлари, хўжаликларнинг раҳбарлари тўпландилар.

Янги, айни пайтда эски муаммолар ҳали кўп. Масалан, уй-жой, мактабгача болалар муассасалари, маориф ва соғлиқни сақлаш объектлари камчил. Районда хўжалик усули кенг қўлланилмоқда, уй-жой қурилиш кооперацияси ва якка тартибда уй қуриш суръатлари кенгаймоқда. Бу соҳада 2000 йилгача мўлжалланган программа ишлаб чиқилиб, тасдиқланган.

Қўриқ шароитида ишчи кучининг етишмаслиги, аёлларни ижтимоий фойдали меҳнатга, фаол жамоат ҳаётига жалб этиш энг ўткир социал ва иқтисодий муаммолардан бири ҳисобланади. Болалар боғча ва яслиларининг камлиги эса ана шу йўлдаги асосий тўсиқдир. Тўғри, ҳамма совхозларда боғча ва яслилар қурилган, аммо улар стандартлар бўйича, яъни оилаларнинг кўп болалилигини ҳисобга олмасдан барпо этилган. Уйлар ҳам ўртача оилага мўлжалланган, яъни амалдагига қараганда 3—4 баравар кичиклик қилаяпти. Бошқача айтганда 12—14 кишидан иборат оила бир уйда тиқилиб яшамоқда. Район раҳбарлари қўл қовуштириб, хотиржам ўтирганлари йўқ. Ўтган йили учта маъмурий бино болалар боғчаси учун бўшатиб берилди. Бу йил яна иккитаси ажратилади. Учта бино медицина муассасаларига айлантирилди. Ҳозирги пайтда соғлиқни сақлаш ва маориф объектларини реконструкция қилиш, кенгайтириш ва янгиларини қуриш авж олдириб юборилди.

Жами сут-товар фермаларида чорвадорлар учун дуруст шароит яратиб берилган. Совхозларда майда фермалар йўқ. Сут комплексларининг ҳаммаси замонавий типовой лойиҳалар асосида барпо этилган. Кейинги даврда озуқа базаси кескин даражада яхшиланди. Жорий йилда бедазорлар 2.000 гектар кенгайиб, умумий майдони 6.000 гектарга етди. Озуқа экинлари орасида маккажўхори, лавлаги ,қовоқ, сорго кўпайиб бормоқда, оралиқ экинлар майдони кенгаймоқда. Мелиоратив жиҳатдан оғир ҳолатдаги ерлар жонлана бошлади.

ДЕҲҚОНЧИЛИК МАДАНИЯТИ ҲАҚИДА СЎЗ

Тўққиз далали пахта-беда алмашлаб экишни 1990 йилга бориб тўлиқ ўзлаштириш мўлжалланган. Биз районлагина эмас, ҳатто областда машҳур бригадада бўлдик. Бригадир қатъиятли инсон, моҳир ташкилотчи эканлиги кўриниб турибди. У аҳил коллектив тузишга муваффақ бўлган. Ҳеч кимнинг бригададан кетгиси йўқ. Бригадирнинг оиласи кўп болали: олти ўғил ва қиз, 17 невара ва беш келин. Бригада 750 гектардан ортиқроқ майдонда пахта етиштиради. Ҳосилнинг деярли ҳаммаси машиналарда териб олинади. Бир неча йилдан буён ҳашарчилар жалб этилмаяпти. Бригада аъзолари самарали меҳнат қилишлари, кўнгилли дам олишлари учун барча шарт-шароит муҳайё этилган. Маошлари юқори. Ҳамма қусур шундаки, кейинги йилларда ҳосилдорлик ҳам, пахтанинг ялпи ҳосили ҳам, иш ҳақи ҳам камайиб кетмоқда. Бригада иш ҳақи фонди салмоғи (29 процент) бирдай сақланиб турганн ҳолда тобора кам пул олмоқда. Сабаби нимада? Гап шундаки, бригада далаларида охирги маротаба беда қачон бўлганини ҳеч ким эслай олмайди. Кўп йиллардан буён чигит кетидан чигит экиб келинади. Бу йил даланинг бир қисмини маккажўхорига ажратиш мўлжалланган эди, яна иложи бўлмади. Бригадир номини тилга олишни лозим топмадик, чунки айб унда эмас.

(Боши газетанинг ўтган сонида).

Ердан фойдаланиш, алмашлаб экиш, уруғчилик ва селекция масалаларида қатъий давлат тартиби бўлиши зарур. Мартабаси ҳар қанча юқори бўлса ҳам, ҳеч ким белгиланган тартибни бузмаслиги лозим. Бу билан биз илмий асосланган пахта-беда алмашлаб экиш фақат маъмурий тазйиқ остида сақлаб турилиши зарур, демоқчи эмасмиз.

Таъсир кўрсатишнинг иқтисодий омиллари ҳам муҳим. Деҳқон алмашлаб экишга риоя қилинишидан манфаатдор бўлиши керак. Ҳозирги натижаларни мўлжаллаш осон, истиқболни кўзлаб ишлаш эса қийинроқ. Шунинг учун ҳам пахтакор алмашлаб экишнинг бузилишидан зарар кўрадиган системани қарор топтириш керак. Алмашлаб экишни мустаҳкамлашда ротациянинг бутун даври учун тузиладиган ижара шартномаси катта роль ўйнаши мумкин.

ИЖАРАЧИНИНГ МЕҲНАТИ ҲАЛОЛ

Ижарачилар ўз иш хусусиятларига кўра сариштали, меҳнаткаш одамлардир, уларни юлғич ва ўмарувчилар деб ўйлаш, қўрқиш учун ҳеч қандай асос йўқ.

«Октябрь 50 йиллиги» совхозида ижара пудратида ишлаётган оилавий звенолар фаолияти шу жиҳатдан ибратли. Шулардан бирида Инъяминовлар, иккинчисида эса Олимжоновлар меҳнат қилишади, учинчиси фақат Ғайбуллаевлардан иборат. Учала звено ҳам пахта етиштиради. Улар маъмурият билан шартнома тузишга пухта ўйлаб ёндашдилар. Айтишларича, Ғайбуллаевлар оиласи маъмуриятдан ҳамма ҳисоб-китобларни олибди-да, ўн кун мобайнида миридан-сиригача ўрганиб чиқибди. Шундан сўнггина шартнома имзолашга рози бўлибди. Бу ерда ҳамма рақамларни ёдаки билишади. Харажатлар, тежам, кутилаётган даромад ва меҳнат ҳақини ҳам. Ижара пудрати директордан тортиб оддий деҳқонгача — ҳаммани обдон ўйлаш, ҳисоблашга мажбур этмоқда.

Кўпчилик ижарачилар фақат меҳнат ва яна меҳнатгина жамики муваффақиятлар гарови эканлигини чуқур тушуниб етганлар. Фақат чинакам, ҳалол меҳнатгина инсонни олийжаноб фазилатларга буркайди. Бажарилмаган ишни бажарилди деб маъмурият кўзини бўяйдиган, сифатсиз маҳсулот берадиган, савдолашадиган, бир йўлини қилиб кўпроқ ҳақ ундириш пайида юрганлар учун бундай меҳнат ёт.

Ижарачининг иши аввал бошдан ҳалолликка асосланган бўлиб, звено ва директор ўртасидаги одатдаги талашиб-тортишишлар унга бегона. Шартномага аниқ риоя қилинишига у ишонса, ўзига бириктирилган ерда астойдил тер тўкади. Борди-ю маъмурият шартноманинг бирор бандини бузгудек бўлса, ҳалол меҳнат билан топилган пулнинг бир қисмини бермай қўйса, у ҳолда ҳақиқий фожиа рўй беради, деяверинг. Бунга асло йўл қўйиш мумкин эмас. Райком ҳам, ижроком, прокуратура, суд, кенг жамоатчилик ҳам ўртада тузилган шартноманинг бажарилишини ўз назоратлари остига олишлари лозим. Шартнома кўрсаткичларига ҳеч кимнинг аралашуви, бирон-бир тузатиш киритиши мумкин эмас.

ҚАЙТА ҚУРИШ ИМТИҲОН ОЛАДИ

Хўжалик органларининг бошқарув структураси такомиллаштирилганидан кейин бошланғич партия, жамоат ташкилотлари тузилишида ҳам ўзгаришлар рўй бера бошлади. Айтиш мумкинки, қуйи бўғин—бошланғич, цех партия ташкилотлари ва партия группалари кадрлар билан мустаҳкамланди. Улар учун мунтазам равишда ўқув йўлга қўйилган. Машғулотлар кўпинча мунозара, савол-жавоб, амалий учрашувлар тарзида олиб борилади.

Барча йирик партия ташкилотларида кенг ошкораликни таъминлаш, кадрлар масъулиятини ошириш мақсадида КПСС аъзолигига кандидатлар, жазо олган коммунистлар ҳақидаги маълумотларни кўзга кўринарли жойга осиб қўйиш одат тусига кирди. Бундай иш услубига тарафдорлар ҳам, қаршилар ҳам бор. Аммо, айтиш керакки, кандидатлик стажини ўтаётганлар ва айб қилиб қўйган коммунистларга у кучли таъсир кўрсатмоқда. Чунки меҳнат коллективи кўз ўнгида ҳеч ким пассив бўлишни истамайди.

Саккизта бошланғич партия ташкилотида жанговарлик кўриги ўтказилди. Сайлаб қўйиладиган фаоллар билан ишлашни жонлантириш учун райком бюроси аъзолари раҳбарлигида группалар тузилган. Улар бошланғич партия ташкилотларига бориб, жойларнинг ўзида ташкилий-партиявий ва идеологик масалаларида амалий ёрдам кўрсатмоқдалар. Қайта қуришда ҳар бир коммунистнинг ўрни белгилаб берилаяпти. Бевосита хўжаликлар, муассасалар ва ташкилотларга бориб иш юритиш райком аъзоларининг ўзларига ҳам фойдали бўлмоқда — тажрибалари бойимоқда, етилган муаммоларни ўрганиш имкони туғилмоқда.

Райкомда коммунистларнинг ишлаб чиқариш топшириқларини бажаришлари мунтазам таҳлил этиб турилади. Афсуски, топшириқни барбод этиш ҳолларига ҳам дуч келинмоқда. Кўпинча раҳбарларнинг бамайлихотирлиги, хўжасизлик ва бюрократизм туфайли шундай бўлаяпти.

Областнинг бошқа жойларига нисбатан мазкур районда кооперативлар тузишга кўп эътибор берилмоқда. Ҳозиргача 21 та ана шундай уюшма тузилди, яна 5 тасини очишга тайёргарлик кўрилаётир. Уларга эҳтиёж катта. Айниқса турар-жой ва мебель ремонт қилиш кооперативлари оммалашиб кетди.

Кейинги пайтларда идеология ишларида, интернационал тарбия ва миллатлараро муносабатларда ҳам янгича шакллар кўзга ташланаяпти. Аҳолини турли миллатларнинг хайрли анъаналари, маданиятлари, миллий таомлари билан таништириш имкониятлари кенгаймоқда, чунки интернационал оилалар кўпаймоқда.

Агар ўтган йили рус тилида ўқитиладиган мактаблар бўлса, эндиликда аралаш тилли мактабларга айлантирилди. Бу эса ўқувчилар ва муаллимлар ўртасидаги интернационал дўстликни мустаҳкамлашга самарали таъсир кўрсатаяпти, ҳам рус, ҳам ўзбек тилларини ўрганиш имконини бермоқда.

Ҳар кварталда маҳаллаларда, турар-жойларда аҳоли йиғинлари ўтказилиб туради. Бундай учрашувларда район раҳбарлари кўпдан-кўп саволларга жавоб берадилар, иложи бўлса, масалаларни ўша ернинг ўзида ҳал этадилар. Натижада шикоят ва аризалар сони анча камайди.

ИЗЛАНИШ ДАВОМ ЭТАДИ

Ҳали ечилмаган муаммолар қалашиб ётибди. Қилинган ишлардан қониқмаслик туйғуси, ишлаб чиқаришда, ижтимоий муносабатларда рўй бераётган туб ўзгаришлар жараёнини жадаллаштириш истаги мавжудлиги шундан. Юқори органлар кўпгина ходимларининг совхозлар ишига билиб-билмай аралашаётганликлари, қайта қуриш ва жамиятни янгилаш руҳига зид келадиган, алмисоқдан қолган инструкцияларни ҳадеб пеш қилаверишлари бу ердагиларнинг асабларини таранглаштириб юбораяпти. Айниқса назорат-тафтиш аппарати ходимлари жонга тегишаяпти. Планлаштириш яна ўша-ўша юқоридан амалга оширилмоқда. Бинобарин, майда-чуйдаларигача кўрсатиб берилади. Апрель охирида ҳам планга тузатишлар киритилаверди. Звено ва бригада бошлиқлари ҳайронликдан ёқа ушлашди. Совхозлар ва район раҳбарлари ўзларини ноқулай сезишди. Нега деганда, ижарачилардан шартномаларни қайтариб олишга, яна тузатишлар киритишга тўғри келди. Бунинг учун ким айбдор? РАПО область агросаноат комитетига, у эса яна юқорироққа тўнкайди. Шундай қилиб, айбдорни ҳам топиб бўлмайди. Хўжалик усулига зўр берилаяпти, пул ҳам кўпайиб қолди, аммо капитал ремонт ва қурилиш қилиш учун ресурслар, лимитлар етишмаяпти. Техника сотиб олишда ҳамон чеклашлар бор. Ҳисоб-китоб ишлари керагидан кўп, мутахассисларни жонли ишдан чалғитмоқда.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сақлаш ва қайта ишлаш базаси жуда заиф. Хўжаликларнинг раҳбарлари буни яхши тушуниб турибдилар, аммо қўлларидан ҳеч нарса келмаяпти. Цехлар ва омборлар учун тегишли ускуналар йўқ. Шу боисдан кўп нобудгарчиликларга йўл қўйилмоқда.

Хўжалик ходимлари капитал ремонт учун ҳатто сметаларни ҳам не-не қийинчиликлар билан қўлга киритишаяпти. Районда хўжалик ҳисобида ишлайдиган лойиҳа-смета группаси тузилиши керак. У сув билан ҳаводек зарур.

Бугунги кунда ҳам райком ўзини четга оладиган масала йўқ. Шундай бўлса-да, райком, унинг раҳбарлари, хўжаликларнинг бошланғич партия ташкилотлари етакчиларида «технология» камайиб, «психология» кўпайиб бормоқдаки, буни сезиш қийин эмас. Эндиликда культиватор ёки сеялкаларнинг иш органларини созлаётган партия ходимларини кўрмайсиз. Пудратчилар ва ижарачилар ундан астойдил манфаатдордирлар, демак, бунақа ишларни бошқа ҳар қандай одамга қараганда уларнинг ўзлари қойил қилиб бажаришади. Кўпчилик масалаларга аниқлик киритиш, амалий таклифлар ишлаб чиқиш, уларни тезроқ тадбиқ этишдан манфаатдорлик давр белгиси бўлиб қолди.

Масалалар турли-туман: иқтисодий, ижтимоий, сиёсий. Бироқ уларнинг барчаси қайта қуриш эҳтиёжларидан, эртанги кунимиз талабларидан келиб чиқмоқда.

Демократиялаш ва ошкоралик, туб иқтисодий ислоҳот, жамиятимизнинг ҳамма соҳаларини қамраб олаётган қайта қуриш инсон ҳар томонлама камол топиши, мукаммал бўлиши, шахс сифатида шаклланиши учун кенг имконият очди. Ана шундай шароитда район партия комитетининг сиёсий раҳбар орган сифатидаги роли мураккаблашиб бораяпти. Ҳаётнинг томир уришини аниқ ҳис этиш, буйруқбозлик билан шуғулланмаслик, қатъий кўрсатмалар бермаслик, балки етилган ҳамма масалаларни оммага таяниб, унинг кўмагида ечиш зарур. Халқ эса фикрни очиқ-ойдин айтишнинг ўзи кифоя эмаслигини, ер, ферма, ишлаб чиқариш соҳасининг ҳақиқий хўжайини сифатида эркин, бемалол ҳаракат қилиш учун имкон берилишини тушунади, истайди. Ана шундай ҳуқуқлардан чеклаш эса каттиқ норозиликлар туғдиради. Хуллас, кўпроқ социализм бўлсин! Бу шиор ҳаётий принципга айланмоғи учун фақат меҳнатга, пировард натижага қараб ҳақ тўлаш зарур.

Пудрат орқали, ижара асосидагина социализмнинг иқтисодий қонунларига йўл очиш мумкин.

В. КУКСЕНКО,
«Қишлоқ ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

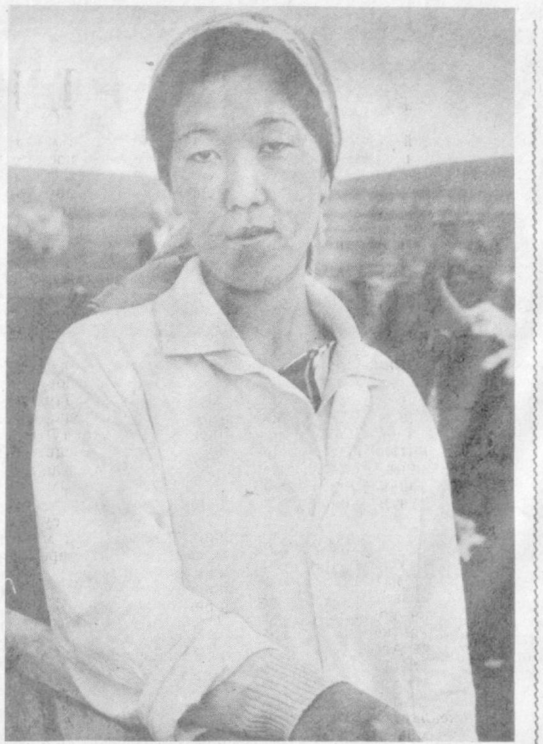

Молга берсанг соз емиш, боқар сени ёзу қиш. Бу ҳикматли иборани Фориш районидаги Карл Маркс номли совхоз сигирсоғари Ойша Жабаева кўп такрорлайди. Илғор чорвадор, фаол коммунист бу сўзга амал қилгани учун меҳнатда қувончли ютуқларга эришаяпти. У қарамоғидаги ҳар говмишдан 3 минг килограммдан сут соғиб олиш учун курашмоқда.

У. ҚЎШВОҚОВ фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ ИЧКИ ИШЛАР БОШҚАРМАСИ ХОДИМЛАРИНИ «ЖАМОАТ ТАРТИБИНИ САҚЛАШДАГИ АЪЛО ХИЗМАТИ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Хизмат бурчини бажариш, ўта хавфли жиноятчини қўлга олиш чоғида кўрсатган мардлиги ва жасорати учун қуйидагилар СССР Олий Совети Президиуми номидан «Жамоат тартибини сақлашдаги аъло хизмати учун» медали билан мукофотлансин.

Асқар Азмиддинович **Зиёвуддинов** — жиноят қидирув бошқармаси бўлимининг бошлиғи.

Владимир Филиппович **Клапушевский** — бошқарма бошлиғи.

Ботир Садирович **Саъдуллаев** — жиноят қидирув бошқармаси бўлими катта оператив вакили.

Мухторхон Музаффарович **Саидов** — Киров район ижроия комитети ички ишлар бўлими ички наряд милиционери.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси **П. ҲАБИБУЛЛАЕВ.**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари **Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.**

Тошкент шаҳри,
1988 йил 22 июль.

* * *

16 июнь куни эрта тонгда Тошкент айланма йўлида давлат автоинспекциясининг «Чимкент» пости яқинида юз берган бу қонли фожиа ҳақида газеталар хабар қилган. Икки ашаддий газанда бу ерда контрол йўл хизмати ходимларининг қуролларини тортиб олишга уринган эдилар. Ўшанда уч милиционер хизмат бурчини адо этаётиб ҳалок бўлди. Отишмада жиноятчилардан бири оғир ярадор бўлди, тиш-тирноғигача қуролланган иккинчиси қочишга улгурди. Жиноятчи Ц-5 кварталнинг 41-уйдаги квартирага қочиб кириб яширинди. Уни ўша ерда қўлга туширдилар.

Операцияга Тошкент шаҳар ижроия комитети ички ишлар бошқармасининг бошлиғи милиция полковниги В. Ф. Клапушевский раҳбарлик қилди. Воқеа юз берган жойга етиб келиб, у аввало гражданларни хавф-хатардан асраш чораларини кўради, ашаддий жиноятчи яширинган уйни қуршаб олишни буюради, кучларни керакли жойларга қўяди. Шундан сўнг газандага беҳуда қаршилик кўрсатмасликни, таслим бўлишни таклиф қилади. Бунга жавобан ўқ узилади. Шундан кейин группага жиноятчини қўлга олиш ҳақида буйруқ берилди.

Сержант М. М. Саидов тўртинчи қаватга кўтарилиб, квартирага киришга уринди. Квартирадан ўқ овози эшитилди. Сержант квартира эшигини тўсиб, жиноятчига қаршилик кўрсатишни тўхтатишни яна таклиф қилди. Яна рад жавоби олгач, Саидов ёнига етиб келган ўртоқлари билан биргаликда эшикнинг юқори қисмини бузиб, киришди.

Эшикдан чиқиб кета олмаслигини тушунган жиноятчи деразани синдириб, балконга сакради. У ерда эса билинтирмай квартирага кириб олган милиция майори А. А. Зиёвуддинов билан милиция катта лейтенанти Б. С. Саъдуллаев кутиб туришарди. Вазиятни дақиқалар ҳал этарди. Зиёвуддинов ҳамма нарсага тайёр турган газанда эътиборини ўзига жалб қилди. Ҳаётини хавф остида қолдириб, шу тариқа бир неча дақиқани ютди. Тажрибали оператив ходим Саъдуллаев жиноятчини қуролсизлантириб уни қўлга тушириш учун ана шу дақиқанинг ўзи кифоя эди.

Қамоққа олиш чоғида жиноятчининг ёнидан учта тўппонча ва иккита пичоқ чиқди. Милиция ходимларининг чаққон ҳаракати, шахсий жасорати ва юксак тайёргарлиги туфайли операция қурбонсиз ўтди.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ А. ЮСУПОВНИ «ЁНҒИНДАГИ ЖАСОРАТИ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ёнғин вақтида болаларни қутқариб қолишда дадил ва қатъий ҳаракат қилганлиги учун Андижон шаҳридаги 5-ўрта мактаб ўқувчиси ўртоқ Акрам **Юсупов** СССР Олий Совети Президиуми номидан «Ёнғиндаги жасорати учун» медали билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси **П. ҲАБИБУЛЛАЕВ.**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари **Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.**

Тошкент шаҳри,
1988 йил 22 июль.

* * *

Бу воқеа шу йил баҳорда — 21 апрель куни Андижонда юз берди. Тракторная кўчасидаги Мамадалиевлар оиласи яшайдиган 45-уйда 4 яшар Шоида ва унинг 2 яшар укаси Элёр қаровсиз қолдирилган эди. Ёлғиз қолган болалар гугурт ўйнай бошлайдилар...

5-ўрта мактаб 8-синф ўқувчиси Акрам Юсупов дарсдан сўнг қайтиб келаётиб, уйга яқинлашганида ёнғин авжига чиққан эди. Қўшнилардан уй ичида болалар қолганлигини эшитиб, Акрам сира иккиланмай оловга ташланди. Тутун ва гувиллаб ёнаётган олов орасида хушидан кетаёзган қизни топиб ташқари олиб чиқишга муваффақ бўлди.

Жасур ўқувчи куйганига қарамай иккинчи болани олиб чиқиш учун яна ўзини ўтга урди. Лекин вақт ўтган эди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кўп йил самарали ишлаганлиги, жамоат чорвачилигини ривожлантиришда шахсий ҳисса қўшганлиги учун Жиззах область Фориш районидаги Чимқўрғон хўжаликлараро бўрдоқичилик пунктининг директори Нуртой **Бердешовга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган чорвачилик ходими» фахрий унвони берди.

БУГУН—САВДО ХОДИМЛАРИ КУНИ

Китоб шаҳар матлубот жамиятига қарашли 4-хўжалик моллари магазини ходимлари анъанавий байрамни муносиб кутиб олдилар. Коллектив ойлик планни ошириб бажарди: аҳолига 170 минг ўрнига 175 минг сўмлик хизмат кўрсатилди. Бу ердан кундалик эҳтиёж учун зарур бўлган кўпгина нарсаларни навбатсиз харид қилиш мумкин.

СУРАТЛАРДА: 1. Илғор сотувчилар Облоқул Аҳадов (чапдан), Қўчқор Сатторов ва Роҳила Ҳайдарова. 2. Магазиннинг умумий кўриниши.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ фотолари.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ РУС ТИЛИ СИРТҚИ МАКТАБИ

«А» ДАН «Я» ГАЧА

ВЫСТРОГОТЬ — рандаламоқ.
ВЫСТРОИТЬ — қурмоқ.
ВЫСТРОИТЬСЯ — сафланмоқ.
ВЫСТРОЧИТЬ — чоклаб чиқмоқ.
ВЫСТУДИТЬ — совитмоқ.
ВЫСТУКАТЬ — тақиллатиб бирор хабар бермоқ.
ВЫСТУКИВАТЬ — доирада халқ ритм-усулларини чертмоқ.
ВЫСТУП — туртиб чиққан жой.
ВЫСТЫТЬ — совимоқ, музлаб кетмоқ.
ВЫСУДИТЬ — судлашиб олмоқ.
ВЫСУНУТЬ — чиқармоқ, чиқазмоқ.
ВЫСУШИТЬ — қуритмоқ.
ВЫСЧИТАТЬ — ҳисобламоқ, санамоқ.
ВЫСШИЙ — олий.
ВЫСЫПАТЬ — тўкмоқ, бўшатмоқ.
ВЫСЫПКА — галалаб пайдо бўлиш.
ВЫСЬ — баланд осмон.
ВЫТАНЦОВЫВАТЬ — қоидаси билан ўйнамоқ.
ВЫТАРАШИТЬ — чақчайтирмоқ, бақрайтирмоқ, олайтирмоқ.
ВЫТАСКАТЬ — битта-битта олиб чиқмоқ.
ВЫТАЧАТЬ — бахяламоқ, йўрмаламоқ.
ВЫТАЩИТЬ — тортиб олиб чиқмоқ, судраб чиқмоқ.
ВЫТАЯТЬ — эриб кетмоқ.
ВЫТВЕРДИТЬ — такрорлай-такрорлай ўзлаштирмоқ, ёдлаб олмоқ.
ВЫТВОРЯТЬ — бўлмағур ишлар қилмоқ.
ВЫТВОРЯТЬСЯ — содир бўлмоқ, юз бермоқ.
ВЫТЕКАТЬ — оқиб чиқмоқ.
ВЫТЕРЕБИТЬ — узмоқ, юлмоқ.
ВЫТЕРПЕТЬ — чидамоқ, бардош бермоқ.
ВЫТЕРТЫЙ — кўп кийилган, тақири чиққан.
ВЫТЕСАТЬ — йўнмоқ, чопмоқ.
ВЫТЕСНИТЬ — сиқиб чиқармоқ.
ВЫТЕЧЬ — оқиб битмоқ.
ВЫТКАТЬ — тўқимоқ, тўқиб тайёрламоқ.
ВЫТОЛКАТЬ — итариб чиқармоқ.
ВЫТОПИТЬ — ёқиб иситмоқ, қизитмоқ.
ВЫТОПТАТЬ — босиб ташламоқ.
ВЫТОРГОВАТЬ — савдодан топмоқ, орттирмоқ.
ВЫТОРОЧИТЬ — ечиб олмоқ.
ВЫТОЧИТЬ — чархламоқ.
ВЫТОЧКА — дарахтнинг қурт еган жойи.
ВЫТОШНИТЬ — кўнгил айниб қайт қилмоқ.
ВЫТРАМБОВАТЬ— шиббалаб чиқмоқ, текисламоқ.
ВЫТРЕБОВАТЬ — талаб қилиб олмоқ.
ВЫТРЕЗВИТЬ — ҳушёр қилмоқ, кайфини тарқатмоқ.
ВЫТРЕПАТЬ — тозаламоқ.
ВЫТРУСИТЬ — қоқмоқ, қоқиб ташламоқ.
ВЫТУРИТЬ — ҳайдаб чиқармоқ, қувиб юбормоқ.
ВЫТЬ — увламоқ, увилламоқ.
ВЫУДИТЬ — қармоқ билан тутмоқ.
ВЫУТЮЖИТЬ — дазмолламоқ.
ВЫУЧЕНИК — шогирд, устоз кўрган киши.
ВЫУЧИТЬ — ёдламоқ, ўрганиб олмоқ.
ВЫФРАНТИТЬСЯ — ўзига зеб бермоқ, башанг кийинмоқ.
ВЫХАРКАТЬ — йўталиб-йўталиб чиқариб ташламоқ.
ВЫХВАЛИТЬ — роса мақтамоқ, мақтовини ошириб юбормоқ.
ВЫХВАТИТЬ — тортиб олмоқ, юлиб олмоқ.
ВЫХЛЕСТАТЬ — савалаб калтакламоқ.
ВЫХЛОП — чиқариш, чиқиш.
ВЫХЛОПОТАТЬ — елиб-югуриб ундириб олмоқ.
ВЫХОД — чиқиш, ишга чиқиш.
ВЫХОДКА — ножўя ҳаракат, иш.
ВЫХОЛЕННЫЙ — оро берилган.
ВЫЦАРАПАТЬ — тимдалаб олмоқ.
ВЫЦВЕСТИ — айнимоқ, ўнгмоқ, оқармоқ.
ВЫЦЕДИТЬ — сузмоқ, сузиб олмоқ.
ВЫЦЕЛИТЬ — нишонга олмоқ.
ВЫЧЕКАНИТЬ — босиб чиқармоқ, зарб қилмоқ.
ВЫЧЕРКНУТЬ — ўчирмоқ, ўчириб ташламоқ.
ВЫЧЕРНИТЬ — қорага бўямоқ.
ВЫЧЕРПАТЬ — чўмичлаб олиб тамомламоқ.
ВЫЧЕРТИТЬ — чизмоқ.
ВЫЧЕСАТЬ — тароқ билан тозаламоқ.
ВЫЧЕТ — маошдан ушлаб қолиш.
ВЫЧИСТИТЬ — тозаламоқ.
ВЫЧИТАТЬ — ўқиб олмоқ.
ВЫШАГАТЬ — одимлаб юрмоқ.
ВЫШАРИТЬ — ҳамма ёқни қидириб чиқмоқ.

Оқшом файзи

Дам олиш саҳифаси

Делегатларнинг дил сўзлари

БУТУНИТТИФОҚ XIX ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ҲАҚИДА ВИДЕОФИЛЬМ

«Москва, Кремль. Дилдаги гаплар». Ўзбекистон телевидениеси ижтимоий-сиёсий кўрсатувлар бош редакцияси ижодкорлари томонидан яратилган янги видеофильмга ана шундай ном қўйилган. У КПССнинг Бутуниттифоқ XIX конференцияси ҳақида.

Давримиз сершитоб, воқеаларга бой. Ҳар куни бир янгилик. Аммо шундай воқеалар ҳам бўладики, кунлар, йиллар ўтгани сайин биз уларнинг ҳаётбахш кучини тобора аниқроқ ҳис этаверамиз. Ватанимиз пойтахтида, Съездлар саройида тўрт кун мобайнида қизғин иш кўрган, бутун ер юзида катта қизиқиш уйғотган совет коммунистларининг олий анжумани ҳам ана шундай оламшумул-тарихий аҳамиятга молик бўлди.

Беш минг делегат партиямиз, халқимиз учун энг муҳим масалани — беш йиллик биринчи ярмининг асосий якунлари, жамиятни қайта қуриш, демократиялаш жараёнини чуқурлаштиришда партия ташкилотлари олдида турган вазифаларни астойдил манфаатдорлик ва дахлдорлик туйғуларига тўлиб-тошган ҳолда муҳокама этди, тегишли қарорлар қабул қилди. Конференция қатнашчилари орасида Ўзбекистон партия ташкилотининг 650 минг кишилик армиясидан вакил бўлиб борган 178 нафар делегат ҳам бор эди.

Олий анжуман иш кўрган кезлари Москвадан олинган хабарлар дунёдаги энг йирик газеталар, ҳафталикларнинг биринчи саҳифаларида босилди, телевидение ва радио орқали мунтазам бериб турилди.

Ушбу сатрларнинг муаллифи «Қишлоқ ҳақиқати» йўлланмаси билан Ватанимиз пойтахтига бориб, ўз хизмат бурчини ўташ жараёнида Ўзбекистон телевидениеси ва радиосининг Москвадаги мухбири Раҳимжон Султоновнинг ижодий лабораторияси билан яқинроқ танишишга муяссар бўлган эди. У бир ҳафта мобайнида 80 делегат билан суҳбатлашди, мусоҳабалар олди, махсус кўрсатувлари «Ахборот» программаси орқали намойиш этилди, радиоэшиттиришлари етти тилда бериб борилди. Шундай қилиб, у XIX партия конференцияси ишига тааллуқли бой материалларга эга бўлди. Раҳимжон яқин орада видеофильм яратиш нияти борлигини бизга Москвадаёқ айтган эди. Конференциядан кейин Ўзбекистонга келиб, делегатларнинг ҳаёти, меҳнат фаолияти, улар ишлаб турган коллективлар билан муфассал танишди.

Мана, ниҳоят, куни кеча фильмга овоз ёзиш пайтида қатнашишга тўғри келди. Эртага соат 22 дан 15 минут ўтганда у Ўзбекистон телевидениесининг биринчи программаси орқали кенг томошабинлар ҳукмига ҳавола этилади.

Бир соатга мўлжалланган видеофильмни диққат-эътибор, айни пайтда ҳаяжон билан кўрасиз. У сизни конференция залидаги муҳит, нотиқларнинг қизғин тортишувлари, танаффус пайтидаги мулоқотлари билан таништиради, делегатлар дилдаги гапларини ўртоқлашадилар. Сценарий муаллифи Раҳимжон Султонов ва режиссёр-постановкачи Мели Макҳамов телевидение имкониятларидан моҳирона фойдаланиб, яхлит бир композицияга эга бўлган, тасвир воситаларига бой, публицистик руҳдаги картинани яратганлар. Воқеалар Съездлар саройи залидан фойега, ундан эса Ўзбекистонга—делегатлар ишлайдиган жойларга кўчади. Шу тариқа конференция ғояларининг омма орасига кириб бораётганлиги, маънавий-моддий кучга айланаётганлиги таъкидланади.

Видеофильмда эътиборни тортадиган лавҳалар кўп. Масалан, Чиноз район партия комитетининг биринчи секретари В. Г. Гришчук Москвадан қайтиб келгач, қишлоқ фаоллари билан суҳбатлашаркан, пенсионер А. Муродов: «Бизда қайта қуриш қачон амалда кўринади?» — деб қийин саволга тутади. Тошкентдаги 2-автокомбинатнинг такси ҳайдовчиси Й. Акбаров «Узглавводстрой» автокорхонаси шофёрлари билан учрашар экан, тўла хўжалик ҳисоби кимга фойда-ю кимга зарар деган маънода баҳс-мунозара қизиб кетади. КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, Сирдарё районидаги «Малик» совхозининг бригада бошлиғи Тўхтахон Қирғизбоеванинг пахтакорлик касби машаққатлари ҳақидаги гаплари ҳеч кимни лоқайд қолдирмаса керак.

— Ўттиз бир йилдан буён пахтачилик билан шуғулланаман, — дейди Тўхтахон опа. — Аммо бу касб қадри тобора тушиб бораётганидан афсусланаман. Етиштираётган хом ашёимизнинг ҳозирги харид нархи унга сарфланаётган меҳнатга яраша эмас. Пахтакор меҳнатининг оғирлигини ерга чигит қадаб, ғўза ўстириб, мисқоллардан хирмон кўтарган деҳқонгина билади.

Шундай қилиб, 25 июль оқшомида сизни «Дилдаги гаплар» видеофильмини кўришга таклиф этамиз. Ўйлаймизки, у сизга маъқул бўлади.

Т. МИРҲОДИЕВ.

ЖАЖЖИЛАР ҲУЗУРИДА

Болалар ҳаваскорлик қўғирчоқ театрининг артистлари Андижон боғчаларига тез-тез борадиган бўлиб қолишди. Шаҳар комсомол комитети ҳузурида очилган бу ижодкор коллектив хўжалик ҳисобида ишлаб, 11-мактабдан 15 болани бирлаштирган, бу мактабда бундан икки йил аввал ёш қўғирчоқбозлар студияси очилганди. Ўқитувчи Зуҳра Исаева шу театрга раҳбарлик қилади. Боғчалар коллектив ҳисобига ўтказадиган маблағ янги қўғирчоқлар ва либослар, декорациялар тайёрлаш учун материаллар харид этишга сарфланмоқда.

ШАЙДО КЎНГИЛ

Ҳар бир санъаткорнинг ижод оламига кириб келиши ўзига хос кечади. Кимдадир бу истак болаликдан пайдо бўлса, бошқасида кейинроқ — маълум шарт-шароитлар таъсирида намоён бўлади. Исмоилжон ҳам мактабда ўқиб юрган кезларида хонанда бўламан, деб ҳеч ўйламаганди. Лекин у санъатга жуда қизиқар, ўз қўшиқлари билан дўстларига яхши кайфият, завқ бағишлашни орзу қиларди. Уни А. Островский номидаги театр ва рассомлик санъати институтига етаклаб келган ҳам ана шу тилак бўлди. Машҳур санъаткорларни Исмоилжон илгарилари фақат телеэкран орқали кўриб, бир олам завқ олса, олий ўқув юртида улар билан бевосита мулоқотда бўлди, ўзбек миллий қўшиқчилигининг қирраларини ана шу устозлардан ўрганди.

Институтни муваффақиятли тамомлаган ёш санъаткор 1980 йили йўлланма билан Сирдарё областига борди. Туғилиб ўсган шаҳри — Тошкентда кўплаб санъат даргоҳлари бўлишига қарамай, қолиш учун баҳона қидирмади. Қадрдон институти даъвати унинг учун юксак ишонч бўлди.

Ёш хонанда Исмоилжон Ғуломов санъатнинг сирли оламига дадил кириб борди. Унинг жарангдор созида адолат, садоқат, камтарлик, ҳалоллик, бахт ва қувонч туйғулари ўз ифодасини топди. У классик қўшиқларни бор вужуди билан ижро этаркан, мухлисларни астойдил хурсанд қилди, уларда инсонга, ҳаётга чексиз муҳаббат уйғотди.

Исмоилжон илгари асосан халқ қўшиқларини айтарди. Она шаҳри Тошкентга қайтиб авиасозларнинг «Парвоз» ансамблида иш бошлагач, аввал ҳаваскор сифатида куйлаб юрган ўша ашулаларни обдон маромига етказиб, такомиллаштириб ижро этишга алоҳида аҳамият берди. Катта саҳна сири, санъатини ўрганиб ва ижрочилик маҳоратини оширишда устозлар ўгити асқотди. Ватанпарварлик руҳи билан суғорилган, меҳнат ва бахтни мадҳ этувчи замонавий тароналар ҳисобига ўз репертуарини бойитиб бориш ҳамиша унинг диққат марказида бўлди. Таниқли композиторлар Д. Сайдаминова, И. Акбаров, Д. Илёсов Исмоилжоннинг имконият, қобилиятини ҳисобга олиб, унга бир неча қўшиқлар ёзиб беришди. Мухлислар ёш, иқтидорли хонанда ижросида талқин этилган бу янги тароналарни илиқ қарши олдилар.

Ҳозир Исмоилжон санъатининг айни гуллаган даври. У ҳамиша ижодий изланишда. Мақсадлари аниқ, режалари катта: шоирларимизнинг замонавий шеърлари билан айтиладиган янги-янги қўшиқларни ўрганиш билан машғул.

Оилада эса уч фарзанднинг меҳрибон отаси. Турмуш ўртоғи — хушовоз хонанда Малика Иброҳимова ҳаётда ҳам, санъатда ҳам у билан ҳамкор, ҳамнафас.

Исмоилжон ҳар сафар саҳнада садаф созини кўксига босиб, қўшиқ айтмоққа шайланар экан: «Халққа манзур бўлармикан?» — деган андишага боради, тингловчини ранжитмасликка интилади.

Арофат НОСИРОВА.

Қува районидаги Киров номли колхозда уруш ва меҳнат ветеранлари доимий ғамхўрлик билан қуршаб олинган. Хўжалик қаддини тиклашда жонбозлик кўрсатган отахону онахонлар бу ерда кўп. Қўлдошали Йўлдошев билан Қосимбой Жамилов колхозда меҳнат қила бошлаганларига 58 йил бўлди. Дастлаб кетмон билан далада ишлашди. Улуғ Ватан уруши йилларида эса мамлакат мудофаасида қатнашишди: душманга қарши матонатли жанг қилишди. Урушдан кейин яна қишлоққа қайтиб, колхоз ишлаб чиқаришида фаол иштирок этдилар. Отахонлар ўзларининг бой тажрибаларини ёшларга қунт билан ўргатмоқдалар.

СУРАТДА: Қ. Йўлдошев ва Қ. Жалилов ўзаро суҳбатлашмоқдалар.

В. МОЛГАЧЕВ, Т. ҲАМРОҚУЛОВ фотоси.

Сўз талқини

ЧИЛЛА—ҲАР ДАМИ ТИЛЛА

21 июлдан саратон ўрнини асад олди. Чилла эса 5 августгача ўз ҳукмини ўтказаверади. Чиллаки меваю узумларга кундан-кун тобора кўпроқ шарбат тўла боради. Чилланинг ҳар дамини тилла, балки ундан ортиқ деб билган деҳқону боғбон, чорвадор борки, унинг озорини ҳам ҳузур деб кучига куч қўшиб ишлашни давом эттираверади. Аслини олганда чилла жамики нарсага даво. Бу кезда кун сайин қизиб борган ерга нури кучи ҳам қўшилиб, «қутуриб» кетади. Ана шунда кўрасиз, замин сийнасининг жунбушга келишини!

Июль ёз мавсумининг гултожисигина эмас, серёғдуликда ҳам унга тенги йўқдир. Рус халқида бу дилбар ибора билан: «лучезарний месяц» дейилади. Шу икки сўздаёқ бир дунё тавсиф намоёндир.

«Иссиқ — суяк синдирмас» ибораси ўзини жазирамадан олиб қочувчи сояпарварларга нисбатан айтилади. Ҳа ёз чилласига чидамаган қиш чилласига қандай тоб беради.

● **Сувчи чилла сувин жилдираб тарар,**
Кеча-кундуз бедор, авайлаб қарар.
● **Сувталаб ерга бир қатраси ҳам мадад.**
● **Саратоннинг шарбат суви —**
Ёғдай оқар экинларга,
Меҳр билан, қона-қона,
Сувчи боқар жўякларга!
● **Сув тежами — дур тежами.**

Чорвага осон пайтнинг ўзи йўқ. Чунончи қўй-қўзиларнинг бир оёғи қудуқда бўлса, уч оёғи сувда. Бир бор ўтлаб, уч бор сув ичишади жониворлар. Уларни мумкин қадар қиялатиб, баландлатиб, сувга яқинроқда боқилади. Хуллас, чилладан чорвани бечиқитгина эмас, тўкис, дуркун олиб чиқиш ҳам жонбозликдир.

Ҳа, Алишер Навоий назари биринчилардан бўлиб, деҳқону боғбон, чўпонга тушганлиги ҳам ғоятда рамзийдир:

Юз сафҳа бир қалам бирла котиб чекар рақам,
Минг қўйни бир аср бирлан ҳар ён сурар чўпон!

Қисқаси, бугун ерга томган ҳар бир тер, кейинчалик ўн дур бўлиб қайтиши табиий.

Р. ЖУМАНИЁЗОВ.

ЧАЙНКРОССВОРД

1. Содиқлик, вафодорлик. 2. Таржимон. 3. Эпчил, чапдаст. 4. Улуш, ҳисса. 5. Қўл панжасининг бири. 6. Болалар ўйинчоғи. 7. Этикнинг юқори қисми. 8. Тўлов. 9. Ўзаро узвий боғланиш. 10. Ишора. 11. Мусаффо, тоза. 12. Катта қоп. 13. Хушбўй ўсимлик. 14. Ёғду. 15. Халқ оғзаки ижоди қаҳрамонларидан бири. 16. Латофатли муомала. 17. Ипнинг боғлаб, уланган жойи. 18. Поэзия жанри. 19. Асарга ёзилган сўз боши. 20. Эрондаги шаҳар. 21. Одил Ёқубов асари. 22. Косибчиликда ишлатиладиган катта йўғон игна. 23. Жавоб саломи. 24. Қаттиқ жисмнинг энг майдаланган зарралари. 25. Босма асар. 26. Сурат. 27. Илм даргоҳи. 28. Кутубхона. 29. Забардаст, бақувват 30. Қардош республика. 31. Тиниш белгиси. 32. Илтимосома, ариза. 33. Чақадиган кичик ҳашарот. 34. Рухсат, ижозат. 35. Ихтилоф, нифоқ. 36. СССР футбол терма командасининг ўйинчиси. 37. Ташқи шароит. 38. Грузия ССРнинг пойтахти. 39. Биринчи ўзбек инқилобий газетаси. 40. Ҳажвий киножурнал. 41. Йўл кўрсатувчи, раҳбар. 42. Қурилиш материали. 43. Ойна. 44. Устоз. 45. Теварақдаги фазо, ер. 46. Тахмин. 47. Лаҳза, он. 48. Химиявий элемент. 49. Балиқ тури. 50. Планета. 51. Зиравор, қайла.

Тузувчи: Фаёз ГАФУРОВ.

ЭНГ ШИРИН МЕВА

Ҳаётий лавҳа

Сартарошхонада одам кам экан. Тезда навбатим келди. Уста — бақбақалари осилган, қоп-қора сочини силлиқ тараган йигит жамики, касбдошлари каби мижозларни гапга солгиси келарди. Бу ерда нималарни ҳам гапириш мумкин. Дунё янгиликлари, табиат ҳодисалари, нарху наво ва шу тахлитдаги олди-қочдилар. Сартарошнинг қўли ҳам, оғзи ҳам тинмайди. Унинг нолиш оҳангидаги гапларини бошимни қуйи солиб эшитаман.

— Эҳ, рўзғор юритиш ҳам қийин кечаяпти. Бозорлар арзон бўлай демайди. Эртадан то кечгача шу сиз ўтирган ўриндиқ атрофида у ёқдан бу ёққа уннайман-у топиш-тутишимиз ўзига яраша.

Унинг ҳасратини эшитаяпман-у кўз олдимга бошқа бир одам келди. Дўстларимиздан бири ўғлини доира тўгарагига бермоқчи бўлибди. Шу соҳада анча-мунча ишлаб қўйган доирачи танишидан маслаҳат сўраган экан дебди:

— Ўғлингизни доира чалишга ўргатманг. Тор, рубоб бўлса бошқа гап. Жонимга тегиб кетди бу касб. Иккала қўлим дам олмасдан кўтарилиб туради. Раҳматни хонанда эшитади, азоби менга. Болаларимга ҳам доирачи бўлманглар, деб айтдим.

Ана холос. Салқин хонада озода юмуш билан банд сартарошнинг нолишию доира чалишни... азоб деб билган қолди. Ота кўнглини қайғу санъаткорнинг арзи бошқа нарсаларни ёдимга солди.

Хизмат юзасидан Чортоққа боргандим. У ерда мени бир одам билан таништиришди. Ғапнинг очиғи, ана шундай инсонлар билан замондош эканлигимдан фахрланиб кетдим.

...«Октябрь» колхози дурадгори Аҳмад Ҳайитовнинг ўн етти яшар ўғли тўсатдан...

Уста Аҳмад уйга кирганда ҳам, чиққанда ҳам нуридийдаси кўз олдига келаверди. Йўқ, ортиқ чидолмади, ўғлининг қадами тушган жойларда юролмади.

Шунда у Айқирон адирларидаги қаровсиз, яланг жойга чайла қуриб кўчиб чиқди. Одамларнинг «Уста Аҳмад ақлдан озибди» деган гаплари унинг ҳам қулоғига етиб келди. Лекин у аҳдида қаттиқ турганди. Меҳнат билан овинди. Бидонларни сувга тўлдириб ариққа қуйди, сарғайиб мунғайиб ётган адир бағрига мевали, манзарали дарахтлар эка бошлади. У қанча кўп куч сарфлаб, қанча терласа, йўқ, қора терга ботса вужудидаги алам шунча озайгандай бўларди.

Йиллар ўтди. Адирлик ён бағрида гўзал боғ яралди. Устанинг олтин қўллари бунёд этган чоғроқ бино олдидаги ҳовуз бўйи салқин гўшага айланди. Ҳали Аҳмад аканинг «жинни»лигидан башорат қилганлар ер чизиб қолишди.

Ҳозир боғда ғарқ пишиқчилик. Олма, олхўри, шафтоли, анжирлардан шохлари эгилган дарахтлар ўз ижодкорига таъзим қилаётгандек. Уста эса мотоциклига ўтириб боғида пишган ноз-неъматларни бригадаларда ишлаётган пахтакорларга илинмоқда, бепул тарқатаяпти.

Менга Айқирон адирига чиқмасимиздан олдин устанинг таърифини айтишганди. Колхоз партия комитети секретари Ҳабибулла Азимовнинг ҳикоясидан у одам жуда паҳлавон бўлса керак деб ўйлагандим. Уста Аҳмад аканинг ўзини кўрдим-у ҳайратим ошди. Нимжонгина, офтобда қорайган юзларига термилиб «Наҳотки шунча иш қўлидан келди экан» деган хаёлга бордим. Лекин у одамнинг кўзларидан ёғилиб турган ғайрат-шижоат беҳуда ўйларимни учириб юборди.

Унинг боғ яқинида яратган 10 гектарлик тутзорини кўрсатишганида рўпарамда турган одамнинг ҳимматига таҳсин ўқидим. Яшанг, уста Аҳмад! Дунё Сиз каби ажойиб инсонлар билан гўзал.

Ҳа, дарвоқе, ҳикоямиз бошидаги сартарош ва санъаткорга икки оғиз гапим бор: сизлар ишдан ташқари дам олишни ҳам яхши биласизлар. Борди-ю меҳнат отпускангизни «Чортоқ» санаториясида ўтказишингизга тўғри келиб қолса, Айқирон адирига албатта чиқинглар. У санаторияга яқин. Оёқларингизнинг чигали ҳам ёзилади. Ўшанда қаршингизда шовуллаб турган боғ пайдо бўлса, билингки, бу уста Аҳмадга тегишли. Боғбонга ўзингизни «Меҳмонмиз» деб таништира қолинглар. Ўшанда Аҳмад ака ўзи етиштирган мевалардан олдингизга тўкади. Татиб кўринг, бол томади.

Ҳар ҳолда менга шундай туюлганди.

Шуҳрат ЖАББОРОВ.

ЎҚИНГ, ҚИЗИҚ!

РАҲМАТ ЎРНИГА

Италиялик профессор Тинарелли ўз кашфиётидан манфаатдор фирмалардан кўп нарсани: мақтов ва қарсак чалишлардан тортиб катта пул беришларини кутганди. Аммо бунинг акси бўлиб чиқди — унга уч моддадан иборат: жамоат тартибини бузганлиги, ҳаракат қилишнинг рўйхатдан ўтказилмаган туридан фойдаланганлиги ва, ниҳоят, шаҳар кўчаларида хавфли вазият вужудга келтирганлиги учун жарима солинди.

Ҳамма гап шундаки, профессор дам олиш пайтларида «учувчи велосипед»ни яратди. Унинг парраги педаллар кўмагида ҳаракатга келтирилади. Қанотларининг узунлиги 4 метр келади. Гелий тўлдирилган баллон ердан кўтарилишда қўшимча ёрдамчи ролини ўтайди.

«Учувчи велосипед» синовдан муваффақиятли ўтди. Профессор шаҳар узра 12 метр баландликда парвоз қилди. Аммо бир безори қуролдан баллонга қаратиб ўқ отди. У қўнишга мажбур бўлган ерда полициячи кутиб турарди. Тинарелли на светофорга, на йўлни тартибга солиб турувчининг кўрсатмаларига риоя этмаганлиги уни ташвишга солганди. Полициячи иши юришмаган ихтирочини шу заҳоти судга бошлаб борди.

НОТЎҒРИ БАШОРАТ

Журналистлар мутахассислар ўртасида турли мавзуларда савол-жавоб ўтказдилар. Чунончи, улар яқин беш-олти ўн йиллик мобайнида инсоният олдида қандай муаммолар кўндаланг бўлади, деб сўрадилар. Турли мамлакатларнинг олимлари кўп масалалар қатори «темир очарчилик»ни тилга олдилар. Ахир нуфузли комиссиянинг қайд этишича, ер куррасида темир қатлами 1970 йилда тўла-тўкис тугаши керак эди.

Спорт хабарлари

ВОЛЕЙБОЛ

Одессадаги спорт саройида Анатолий Чинилин хотирасига бағишланган халқаро турнир бошланди. Унда жаҳоннинг саккиз кучли хотин-қиз командаси иштирок этаяпти.

СССР терма командаси мусобақанинг илк матчида япониялликларни доғда қолдирди — 3:1. Шунингдек, Куба, ХХР ва Перу волейболчилари ҳам рақиблари—ГФР, ГДР, АҚШ терма командаларини мағлубиятга учратдилар.

Турнирнинг иккинчи кунги учрашувлари қуйидаги натижаларни берди: СССР—ГДР — 3:2, Куба—АҚШ — 3:1, Перу— ГФР — 3:0, ХХР—Япония — 3:0.

РЕГБИ

Олий лигада навбатдаги учрашувлар бўлиб ўтди. Тошкентнинг «Звезда» командаси чемпионатдаги учинчи ғалабани қўлга киритди. Вакилларимиз Тирасполнинг «Электромаш» командасини енгишди 10:9.

Бошқа учрашувлар натижаси: «Мшенебели» (Кутаиси) — «Элмавали» (Тбилиси) — 31:17, «Авиатор» (Киев) — СКА (Олмаота)— 8:3, ВВА (Монино) — «Локомотив» (Москва) — 16:3, «Электромаш» (Ленинград) —«Слава» (Москва) —9:17, «Экскаватортяжстрой» (Красноярск) — «Фили» (Москва) — 40:6.

Чемпионатда ўн саккиз матчдан 49 очко тўплаган Кутаисининг «Мшенебели» командаси пешқадамлик қилаяпти. Иккинчи, учинчи ўринларни ВВА (48) ва «Слава» (44) коллективлари эгаллаб туришибди. Тошкентнинг «Звезда» командасида 24 очко бор.

ТЕННИС

Австралиянинг Линис шаҳрида халқаро турнир ўтказилаяпти. Унда мамлакатимиз шарафини Лейла Месхе ҳимоя қилаяпти. Тбилисилик теннисчи иккинчи турда испаниялик Иммакулади Варасни енгиб, мусобақанинг навбатдаги босқичига чиқди.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА

СССР кубогининг ярим финалида иштирок этган Ўзбекистон терма командаси бешинчи ўринни эгаллади.

Шахсий ҳисобда Александр Харлов (тўсиқлар оша 400 метрга югуриш), Владимир Черников (уч хатлаб сакраш) ва Татьяна Казанцева (найза улоқтириш) ғолиб чиқдилар.

С. Юрлиани 800 ва 400 метрли масофага югуришда иккинчи натижани кўрсатди. Шунингдек, А. Бережнов, В. Зайцев ва И. Матросова ҳам ҳурмат шоҳсупасининг иккинчи поғонасини банд этишди.

СУЗИШ

Республикамиз вакиллари Бутуниттифоқ ўсмирлар ўйинлари программасидаги сузиш мусобақасида дуруст иштирок этишмаяпти. Ҳозирча улар жамғармасида биргина медаль бор. Уни Елена Агеева 200 метрга чалқанча сузишда ғолиб чиқиб, қўлга киритди.

Редактор **А. Ғ. МУХТОРОВ.**

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»— «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор ўринбосарлари —33-44-43, 32-56-21, 33-16-27, 32-54-41, Масъул секретарь — 33-09-93, 32-56-26. Секретариат — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими —33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими —32-56-34. Деҳқончилик бўлими —33-54-33, 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими —32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими —32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими —32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими —32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими —32-54-52. Таржима бўлими —32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими —32-58-79. Эълонлар бўлими —33-81-42.

Р. — 09903. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. А. 2052. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12